

Uredništvo: Ljubljana, Pucničjeva ulica 3. Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24. Inzeratni oddelki: Ljubljana, Pucničjeva ulica 5 - Telefon št. 31-23, 31-24. Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42. Računski: za Ljubljansko pokrajino pri pokrajinskem zavodu št. 17.749, za ostale kraje Italije Servizio Conti, Cor. Post. No 11-3118. IZKLUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje v Kr. Italije in inozemstvu ima Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izbaja vsak dan ena stran ponedeljka. Naročniki imajo mesečno 12 št. in inozemstvo vključno s ponedeljskim jutrom 12 št. 36.50.

Uredništvo: Ljubljana, Pucničjeva ulica št. 3, telefon št. 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo. CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ad ogni Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Il fallimento degli attacchi nemici lungo il fronte tunisino

Formazioni aeree dell'Asse hanno efficacemente battuto colonne nemiche in marcia e in sosta

Il Quartiere Generale delle FF. AA. comunica in data di 28. aprile 1943-XXI il seguente bollettino di guerra No. 1068: Lungo tutto il fronte tunisino sono anche ieri falliti gli attacchi condotti dall'avversario con intenso appoggio di artiglieria e di mezzi blindati. Ai reparti citati dai precedenti bollettini merita di essere aggiunto, per il suo valoroso comportamento, il gruppo corazzato comandato dal maggiore Piscitelli Taeggi Odesio da Napoli. Formazioni aeree italiane e germaniche

hanno efficacemente battuto colonne nemiche in marcia e in sosta. Quattro apparecchi anglo-americani sono stati distrutti; uno da cacciatori tedeschi in Tunisia, uno da batterie contraeree sulle coste del Peloponneso, due da una nostra silurante nel canale di Sicilia. Un'incursione di quadrimotori americani sui dintorni di Cagliari causava danni non gravi, nessuna vittima fra la popolazione civile. Tre nostri velivoli non sono rientrati alle basi.

Izjalovljeni sovražni napadi na tuniški fronti

Osne letalske skupine so učinkovito napadale sovražne kolone na pohodu in na mestu

Glavni stan italijanskih oboroženih sil je objavil dne 28. aprila naslednje obse. vojno poročilo: Vzdušje vsega tuniškega bojišča so tudi večer propadli vsi napadi, ki jih je naprotnik izvršil ob živahni podpori topništva in oklopnih vozil. K oddelkom, ki so bili navedeni v prejšnjih poročilih, je treba zaradi hbrabrega zadržanja pridružiti še oklepno skupino pod poveljstvom majorja Piscitella Taeggia Odesisa iz Neapolja.

gleški konvoj potoval močno zaščiten proti Bengaziju.

Akcija je bila izvedena navzlic slabemu vremenu in megli, zaradi katere se je zdelo, da bi bilo bolje opustiti zasledovanje sovražnih ladij, toda naša torpedna letala, so kljub temu s skrajno odločnostjo praznovala s svojo akcijo tretjo vojno Veliko noč. Okrog 4. ure zjutraj sta letali po zmagovitem obvladanju reaktivne s spremeljvalnih ladij in lovcev, ki so bili poklicani na pomoč z bližnje obale, skoraj istočasno izvedli napad in se vrnili v redu na oddaljen oporišče. Poročnik-pilota, ki sta dosegla ta uspeh, sta v tem področju morja z uspehom izvršila že številne odlične akcije proti sovražnemu brodomu.

Nova zmagovita akcija torpednih letal

Z nekega oporišča v vzhodnem Sredozemlju, 28. aprila. s. (Poročilo posebnega dopisnika agencije Stefani). Torpediranje dveh sovražnih ladij s 8000 in 5000 tonami, katerega omenja vojno poročilo št. 1066, je izvršilo dvojce letalcev nekega oddelka torpednih letal z oporišča v vzhodnem Sredozemskem morju. Zmagovita akcija, ob kateri je sovražnik skoraj gotovo izgubil 13.000 ton, je potekla v prvih jutranjih urah na Veliko noč v področju morja med Bengazijem in Apolonijo zelo blizu obale, ob kateri je an-

Sovražnikovo priznanje o junaštvu branilcev Tunisa

Rim, 27. aprila s. Nov dokaz o železnem zadržanju čet Osi v Tunisu, je izjava vojaškega zastopnika angloameriškega glavnega stana, ki je takole označil bitko: »Borba je krvava, besna, srdita, divja.« Izjavo tega vojaškega zastopnika je sprejela in razširila agencija Reuter.

Buenos Aires, 27. aprila s. Dopisniki nemoyorskih listov na tuniški fronti se nadalje poročajo o velikih težavah, na katere so močno oborožene angloameriške sile naletele zaradi trdovratnega odpora italijansko-nemških čet. Neko poročilo agencije »United Press« zatrjuje, da po hod proti Tunisu ovira neporušljiv odpor sil Osi, ki se borijo kakor vedno z največjo srditostjo in nesprenmenjnim junaštvom ter branijo sleherni ped zemlje. Poročilo dodaja, da je odpor izredno žilav, čeprav angloameriške sile napadajo z vedno večjo besnostjo in silo.

Pozdravna poslanica japonskega veleposlanika italijanskemu narodu

Delo za tesno in prijateljsko sodelovanje

Rim, 27. aprila s. Novi japonski veleposlanik je takoj po svojem prihodu v Rim izročil zastopniku agencije Stefani naslednji pozdrav za italijanski narod: »Izredno srečen sem, da se nahajam v Italiji, v tem večnem Rimu, kot poslanik pri italijanskem kraljevskem in cesarskem dvoru. Ginjen nad čudovito lepoto vaše neprimerljive zemlje, ki ji je obnoviteljski in jasen duh vašega Duceja vtisnil neizbrisno delo, ki mu daje karakteristiko prvega reda, sem čisto obkral vašo mesto kot turist in zlasti kot občudovalec, ko sem bil v Franciji in Švici. Prispel sem v Italijo s trdnim namenom se bolj okrepiti vezi, ki družijo naši dve državi, boreči se druga ob drugi navzlic razdalji, ki ju loči, z nezmojljivo vero, da morata v tej vojni, vsiljeni jima od skupnih sovražnikov, do-

seči neizogibno zmago, ki mora vsem pomagati do miru, pravice in enakega blagostanja.

Prepričan sem, da bom pri izpolnjevanju te naloge posvetil vso svojo dobro voljo tesnemu in prijateljskemu sodelovanju z vsemi Italijani, da bi skupna pomoč in medsebojno razumevanje pomnožilo našo moč za skupno borbo. Japonska in Italija bosta z Nemčijo in drugimi narodi trojne zveze tvorili vedno močan blok, ki bo uhočel in ambiciozne načrte tistih, kateri so hoteli z gospodarsko in vojaško okolitvijo stisniti in zadušiti naše mlade in delovne narode, ki imajo neodvzemljivo pravico do pravičnega življenja. Vse nas navdaja trdna vera v zmago in skupni napor nam bodo vsekakor zagotovili naš triumph.

Japonski uspehi na Daljnem vzhodu

S fronte v Severni Kitajski, 27. aprila s. V sodelovanju z edincami iz sosednjih odsekov je japonska edinica, ki je pred dnevi obkolila v bližini Linkija, severno od pokrajine Hunan 24. čungkingško armadno skupino, po silovitih borbah popolnoma uničila glavno sovražnih sil. Čungkingške edince so na terenu pustile nad 3000 mrtvih in veliko količino vsakovrstnih vojnih potrebščin. Ujetih je bilo nad 7.000 sovražnikov. Med ujetniki in mrtvimi je 10 generalov. V vojaških krogih menijo, da je bil to eden izmed največjih udarcev, ki so bili zadani čungkingškim silam.

Razstava o delu madžarskih vojnih poročevalcev

Budimpešta, 27. aprila. s. V Budimpešti je madžarska propagandna stotinja organizirala razstavo, ki kaže delovanje posebnih vojnih dopisnikov na vzhodni fronti. Obilica fotografij in dokumentarno kinematografsko gradivo zelo zgovorno pričata o sodelovanju madžarskih čet v vojni proti boljševizmu. Na razstavi so tudi zapljenjeni boljševojske fotografije in filmi. Madžarski vojni minister general Nagy se bo udeležil uradne otvoritve razstave, ki bo v nekaj dneh.

Nemška misija iz Düsseldorfa v Firencah

Firence, 27. aprila. s. Misija, ki je prišla iz Düsseldorfa v Firence k otvoritvi razstave sodobne umetnosti z okroglim vodjom Florianom in županom Heidenom na čelu, se je poklonila v svetišču padlih v vojni in padlih za revolucijo v baziliki sv. Križa. Člani misije so bili sprejeti pri županu in so se udeležili simfoničnega koncerta, katerega je dirigiral nemški dirigent Hugo Balzer v gledališču, kjer so bili navzoči tudi predsednik nacionalne fašistične konfederacije svobodnih poklicev in umetnikov, zastopniki oblasti in hierarhi. Zvečer je okrogli vodja Florian odpotoval v Rim, župan Heiden pa v Benetke.

Inserirajte v »Jutru«!

Zavrjnjeni sovjetski napadi ob kubanskem predmostju

Na drugih odsekih vzhodne fronte le krajevni boji - V terek sestreljenih 44 sovjetskih letal

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 28. apr. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Ob kubanskem predmostju so bili zavrjnjeni številni napadi sovražnika v sodelovanju z letalstvom. Na ostali vzhodni fronti so se vršile samo borbe krajevnega pomena.

Nad južnim odsekom vzhodne fronte je bilo dne 27. aprila sestreljenih 44 sovjetskih letal, od katerih so jih 7 sestrelili slovaški, 6 pa hrvaški lovci. Izgubljena so bila tri lastna letala.

V Tunisu je izvedel sovražnik proti nekaterim odsekom zapadne fronte krajevne napade, ki so bili v hudih borbah odbiti.

V silnih bojih zadnjih dni se je ponovno odlikoval bataljon motoriziranih strelcov pod vodstvom majorja Drewesa, ki je bil odlikovan z vitezkim križcem k redu železnega križa.

Odelki bojnih letal in letal za bližnje poletje so posegali v borbe na kopnem in obstreljivali izhodnišče postojanke in kolone sovražnika. Ponovno sta bili bombardirani lukj Bona in Philippeville.

Nadaljuje se operativni odmor

Pregled položaja na ruskih bojiščih - Sedanji potek fronte - Učinkovite akcije nemškega letalstva

Berlin, 28. apr. Na vzhodni fronti še vedno traja operativni odmor in vse kaže, da bo tako še precej časa. Prvič od zaključka zimske borbe objavljajo nemški listi majhen zemljevid, na katerem je označena črta sovjetskih osvojitvev. Nova vojna črta se začneja ob obali Azovskega morja vzhodno od Taganroga, nato sledi reki Miusu proti severu in dseže zapadni breg Donca. Odtod gre ob Doncu ter ga prekorači na vzhodu Harkova. Na severovzhodu omenjenega mesta dela fronta velik lok, v katerem središču se nahaja Kursk, oddaljen kakih 100 km od nemških postojank. Potemtakem tvori proti vzhodu koleno, ki obema najskrajnejšo nemško vzhodno utrdbo v Orlu. Dalje proti severu vse do odseka pri Velikih Lukah poteka bojna črta v smeri na severozapad. Tri važne postojanke, Erjansk, Smolensk in Vitebsk, tvorijo ogrodje nemškega zaledja. Od Velikih Luk do Ilmenskega jezera, obsegajoč Staro Ruso in Novgorod, Nato se opira ob Volhov ter krene naposled na Nevo tik pred Petrogradom, ki je že mnogo mesecev oblegan. Pot, ki vodi v Livni na osrednjem odseku vzhodne fronte je posebno važna za promet oskrbe sovjetskih vojsk. Včeraj so jo nemška bojna letala napadla podnev in ponoči ter jo obmetavala z bombami v strmoglavnem poletu. Nemška letala, ki so zadnje tedne na tem kraju uničila že več vlakov, napolnjenih s pognoskim gorivom, municijskih skladišč, skladišč vojnega blaga ter železniških prog ter z učinkovitostjo razbijala zbiranje sovražnih čet, so z zadnjih 24 urah povzročila Rusom zopet hude izgube na vojnem materialu. V ponedeljek zvečer so nemška letala nadaljevala svoje napade. Ob svitu ogromnih požarov, ki so zajeli skladišča pognoskega goriva, so nemški letalci lahko našli svoje cilje ter vrgli mnogo bomb na vlake, naložene z vojnimi blagom.

zovallšču za čete, ki prihajajo s fronte in ki se od tod zopet vračajo nazaj. Ta kraj leži južno od Petrograda. Tem 12 prostovoljcem Rdečega križa je bil zaradi izrednih okoliščin, v katerih delajo, priznan rekord med vsemi ženami, ki se udeležujejo pri Rdečem križu za borece se čete. Skozi obvezovališče, ki smo ga zgoraj omenili, gre vsak dan okrog 1200 mož. Dvanajst žena, ki skrbe za to obvezovališče, mora med drugim pripraviti vsak mesec 36.000 litrov juhe in 45.000 litrov kave.

Pot, ki vodi v Livni na osrednjem odseku vzhodne fronte je posebno važna za promet oskrbe sovjetskih vojsk. Včeraj so jo nemška bojna letala napadla podnev in ponoči ter jo obmetavala z bombami v strmoglavnem poletu. Nemška letala, ki so zadnje tedne na tem kraju uničila že več vlakov, napolnjenih s pognoskim gorivom, municijskih skladišč, skladišč vojnega blaga ter železniških prog ter z učinkovitostjo razbijala zbiranje sovražnih čet, so z zadnjih 24 urah povzročila Rusom zopet hude izgube na vojnem materialu. V ponedeljek zvečer so nemška letala nadaljevala svoje napade. Ob svitu ogromnih požarov, ki so zajeli skladišča pognoskega goriva, so nemški letalci lahko našli svoje cilje ter vrgli mnogo bomb na vlake, naložene z vojnimi blagom.

Teroristični angleški napadi na nemška mesta

Berlin, 28. apr. s. Teroristični napad britanskih letal na mesta Duisburg, Mühlheim in Oberhausen je povzročil hudo škodo na bolnišnicah, javnih poskijih in stanovanjskih delih mesta. Nemški strokovnjaki trde, da kažejo tudi ti britanski letalski napadi vse znake terorističnih napadov na civilno prebivalstvo. Angleški radio je namreč takoj po napadu izjavil, da so piloti britanskega letalstva izvršili na Duisburg enega najsilovitejših napadov na katerokoli nemško mesto. To pomeni, pripominjajo v Berlinu, da je moralo civilno prebivalstvo po angleški miselnosti utrpeti najhušo škodo zaradi te akcije. Angleži običajno merijo resnost in obseg svojih letalskih napadov po številu in teži bomb, odvrženih na šole, bolnišnice in civilna poslopja, ne pa na včaske cilje večjega pomena. Sovražno letalstvo pa je moralo draga plačati za svoj teroristični napad, kajti 17 angleških letal, ki so bila sestreljena nad zapadno Nemčijo v terek ponoči, predstavlja na manj 10 odstotkov vseh britanskih letal, ki so se udeležila tega napada.

V ostalem je prišlo včeraj na vzhodni fronti le do bojev krajevnega pomena. Nemške udarne in izvidniške čete so dokončale nekoliko svojih podjetij ter so dosegle znatne uspehe, zlasti v odseku ob Miusu, ob srednjem teku Donca, zapadno od Kurška ter v odseku Volhova. Samo ena skupina napadalec je privedla 66 ujetnikov, dočim so ostale skupine pkončale utrjene postojanke ter okope sovražnika. Pri tem so osvojile mnogo orožja razne vrste. Rusi so s svoje strani izvršili nekoliko izvidniških sunkov krajevnega pomena kakor na primer na vzhodnem delu odseka pri kubanskem predmostju, na zapadu Kurška in v odseku Volhova, bili pa so povsod odbiti. Pred Petrogradom je težko nemško topništvo z uspehom obstreljevalo cilje vojaškega pomena ter industrijske naprave v bližini mesta. Nemško letalstvo je učinkovito obstreljevalo sovjetska oporišča v Azovskem morju kakor tudi neko preskrbovališče sovražnika, ležeče na zapadu Kurška. Razen tega je poškovalo tudi nekoliko železniških naprav. (II Piccolo.)

Neutrudno delovanje nemškega letalstva

Berlin, 28. apr. s. O bojih, ki so v teku na južnem odseku vzhodnega bojišča, se iz pristojnega vira doznava, da se južno od Novorosijska že nekaj dni razvijajo operacije v bolj ali manj živahnem ritmu in da je sedaj nastal odmor. Beležijo le šibke topniške dvoboje. Sovražniku se ni posrečilo zopet zavzeti izgubljene postojanke, tako da se je iztrpal, ne da bi dosegel kak taktičen uspeh, čeprav je svoje silovite napade podpiral z ognjem močnih topniških sil, razporejenih na vzhodni obali zaliva Semesaja. Postopna oslabilitev sovražne napadalne delavnosti je po mnenju tukajšnjih vojaških krogov posledica silovitosti in neutrudljivega delovanja nemškega letalskega orožja, ki z bombami vseh kalibrov obdelovalo sovražne postojanke. Doznava se nadalje, da so nemška bojna strmoglavna letala izvršila preteklo noč silovite napade na zbirališča sovražnih čet, na prometne zveze ter oskrbovalna skladišča in zaloge streliva v sovjetskem zaledju.

Poljsko-ruski prelom

Huda zadrega za Anglijo in Ameriko - Molotov očita Sikorskemu sodelovanje z nemško vlado

Stockholm, 28. apr. Prvi vtis tukajšnjih krogov glede na noto sovjetske vlade je, da se je Sovjetska zveza, ki nima zadostnih argumentov proti obdolžitvam tretjega rajha, poslužila svojih nasilnih sistemov, ki se v tem primeru kažejo v takojšnjem izgonu poljskega zastopnika v Moskvi. Po prvih obvestilih iz Londona je Molotovljevi sklep spraval v zadrego Anglijo kot zaščitnico Sikorskega in njegove vlade. Težko je najti podoben primer temu izrednemu diplomatskemu dogodku. Nenavadno je, da se sredi same vojne prekinjejo diplomatski odnosi med dvema »zaveznikima« vlada, katerih eno se celo dolži »stikov« s sovražnikom.

načine se povečal. Poljska vlada ni niti smatrala za potrebno, da vpraša sovjetsko vlado za obvestila ali pojasnila o tem opranjanju. Nemške oblasti so se poslužile raznih filofašističnih poljskih elementov.

Čeprav je jasno, da so sovjetski izgovori nikakor ni zadostno opravičilo za tako drakonski ukrep, je tudi jasno, da je nastala huda razpoka v tako imenovani »notni fronti« držav, ki so sovražnice Osi. Novejša polemika o »bododih mejah« Poljske je odkrila nepomirljivo naprotje med Moskvo in Sikorskim. London in Washington sta pohitela z izjavo, da se ne strinjata s poljskimi zahtevami nasproti Rusiji. Sovjetsko stališče utegne torej imeti tudi svoje politično ozadje, ki se ne omejuje le na zadevo pokola poljskih oficirjev.

Zaradi preiskave sta tako poljska kakor nemška vlada povabili mednarodni Rdeči križ. Jasno je, da ne more takšna preiskava, ki bi se vodila za hrbotom sovjetske vlade, vzbuditi zaupanja. Dejstvo, da sta istočasno nemški in poljski tisk vrgla v svet Sovjetski zvezi sovražno kampanjo in jo vodila v istem duhu, ne dopušča nobenega dvoma, da so med Hitlerjem, sovražnikom zaveznikov, in poljsko vlado stiki in sporazumi glede nadaljevanja te gonje.

Londonski krogi, ki so vedno počasni v odločitvah, zlasti ko gre za neugodne pojave, se še niso izrekli o tem poslabšanju poljsko-ruskih odnosov. Rusija pa zasleduje svoje namene in ne prikriva svoje želje po zagospodovanju nad Evropo: izkoristila je prvo priliko, da pokaže ne le svoje omalovaževanje manjših zaveznikov, temveč tudi omalovaževanje interesov in stališč močnejših zaveznikov, Anglije in Amerike. Agencija Reuter je snoči v zadregi objavila beležko svojega diplomatskega sotrudnika, ki je polna graje ruskega postopanja. Čes da je »Rusija pristala na nemško igro«. Diplomatski sotrudnik je dejal: »Vest o prekinitvi diplomatskih odnosov med SSSR in vlado Sikorskega je bila v Londonu sprejeta z obžalovanjem, kajti ta dogodek pomeni uspeh Göbelsove propagande, ki se je nenehoma trudila, da bi zanesla razdor med zaveznike.« Angleška agencija sicer misli, da bo mogoče doseči ureditev spora, ne omenja pa prav ničesar glede globljih vprašanj, ki razdvajajo Rusijo in Poljsko. (Corriere della Sera.)

Poljska vlada, ki se je podvrгла nemškemu tiranstvu, zadaja tako izdajalski udarec Sovjetski zvezi. Sovjetski vladi je znano, da je poljska vlada začela to Sovjetski zvezi sovražno gonjo z namenom, da bi izvajala pritisk na sovjetsko vlado in dosegla od nje teritorialne koncesije na škodo interesov Sovjetske zveze, Bele Rusije in sovjetske Litve. Vse te okoliščine so prisilile sovjetsko vlado, da smatra, da je poljska vlada, ki se je napotila na pot sporazuma s Hitlerjevo vlado, dejansko prekinila odnose s Sovjetsko zvezo in zavzela tej sovražno zadržanje. Glede na to je sovjetska vlada sklenila prekiniti odnose s poljsko vlado. — Molotov. (Piccolo.)

Besedilo sovjetske note

Stockholm, 28. apr. Izjava sovjetskega zunanjega komisarja Molotova ki je bila v imenu sovjetske vlade izročena poljskemu veleposlaniku v Moskvi, se glasi takole: »Novejšo zadržanje poljske vlade nasproti SSSR smatra sovjetska vlada za povsem normalno, ker ne upošteva normalnih pravil in postopka, ki urejajo odnose med zavezniškimi državama. Sovjetski vladi sovražno propagando, ki so jo začeli nemški fašisti glede poljskih oficirjev, je poljska vlada takoj pograbila in jo je poljski uradni tisk ne vse

Vznemirjenje med poljskimi četami v Iranu

Ankara, 27. apr. Odločitev Moskve za prekinitev diplomatskih odnosov s poljsko vlado v Londonu je vzbudila veliko ogorčenje med poljskimi četami, ki so prideljene sovjetski vojski v Iranu. S tem činom, ki očituje sovraštvo Moskve do poljske vlade generala Sikorskega, je dokazana resničnost razkritja o pokolu poljskih častnikov v katynskih jamah. Poljski vojniki v Iranu se tudi boje, da bi jih zadelo usoda njihovih tovarišev, in to še bolj ojačuje vznemirjenost v njihovih vrstah. Sovjetsko vrhovno poveljstvo v Iranu je predvidelo sličen učinek odkritij na poljske čete; zato je že nekoliko dni prej izdalo ostre ukrepe za ohranitev discipline med poljskimi vojniki. (II Piccolo.)

Izkopavanje žrtev

Berlin, 27. aprila. Kakor poročajo, so do 23. aprila v Katynskem gozdu izkopali 500 trupel pobitih poljskih častnikov. Ko so ugotovili istovetnost vsakega posameznega mrliča, so zemске preostanke nesrečnikov položili v nove grobove. Dela pri izkopavanju napredujejo hitro in sodeluje pri njih tudi poljski Rdeči križ. Imena žrtev, ki so ugotavljajo, se vsak dan sproti objavljajo.

Pregled vojnih dogodkov

Strateški položaj v Tunisu — Boji pri Novorosijsku — Posledice angleškega poraza v Birni — Strah Avstralije

»Corriere della Sera« je objavil te dni naslednji pregled vojnih dogodkov v razdobju od polovice aprila dalje:

Vojni dogodki so se v zadnjem času pridržali važni politični dogodki, čeprav morda ta beseda ne more zadovoljivo obeležiti značaja in bistva zgodovinskih srečanj zadnjega časa: štirindevnih razgovorov med Mussolinijem in Hitlerjem, ki niso ostali osamljeni, saj so se takoj nato podali v Hitlerjev glavni stan po vrsti predsednikov rumunske, madžarske in norveške vlade, nato pa še predsednik slovaške republike. S tem je bila znova odločno potrjena vsa protiboljševiška razvrstitev v Evropi.

Čeprav skušajo v Angliji in še bolj v Ameriki posejati seme nesloge med člane trojnega pakta, so razlogi vzajemnosti teh poslednjih tako močni, da izključujejo sleherni, popustitev. Tako na vzhodu kakor na zapadu so ti narodi strnjeni, dobro zavedajoč se, da so njih najvišji interesi in njih usoda nujno skupni.

V tem ozračju popolne slove namenov, ki se kaže zlasti v vojaškem sodelovanju in v sodelovanju pri proizvodnji in izmenjavi glavnih vojnih virov, se razvija sedanja obnova bojev na vseh bojiščih. Ti boji se bodo prav gotovo še bolj poostriili v bližnjih mesecih, bodisi iz vremenskih razlogov, bodisi: tudi zato, ker hočejo vse vojujoče se stranke pospešiti ritem operacij, zlasti naši nasprotniki, ki ne zaupajo več »času« kot svojemu domnevemu zavestniku.

V tej obnovi operacij je Italija spet enkrat na prvem mestu. Njeni vojski se bore z vso odločnostjo skupno z nemškimi tovariši, da bi drug drugemu pomagali na afriški zemlji. Uradna poročila dovolj zgovorno prikazujejo ostroto borbe, ki jo sovrvažnik vodi s toliko močnejšimi silami. Nasproti tej premoči so naši odgovarjali doslej z vrsto duhovitih premikov postopnega odmikanja. Sedaj pa, ko se je profesor, na katerem delujejo, precej zmanjšal, ne bodo mogli več na široko uporabljati te premikalne taktike, vendar pa bodo še vedno lahko vzdrževali odpor prvih črt s spretnim uporabljanjem rezerv, ki jim jih je skrajšana razvrstitev pustila v uporabo.

Približno poznamo odporno črto, na kateri se razvija sovrvažni napad: v širokem loku premera kakih 70 km gre do Sedžena (zapadno Bizerte) do Enfidavilla (severozapadno Suse), potekajoč po sistemu visokih hribov in sredgorja, ki so zelo primerni za obrambo, čeprav je mnogo prehodov, kjer je mogoče zadržati vdiranje močno opremljenega sovrvažnika samo z junaško vztrajnostjo naših vojakov. Ta črta ima torej precejšnje naravne pogoje za obrambo, vendar pa bo njeno držanje zahtevalo od Italijanov in Nemcev nove dokaze spretnosti in hrabrosti, dočim bo sovrvažnik nanesla ogromne izgube in žrtve, tako da bodo spet razočarani vsi, ki mislijo na zasedbo Tunisa kot na vojaški splošno.

Ako pogledamo na zemljevid, vidimo, da je hribovski masiv, ki zapira dohode v Bizerto in na tuniško ravnico, prekl-

njen v smeri od zapada proti vzhodu naprej po dolini hudournika Sedžena, nato po drugi dolini, po kateri se vijeta železnica in cesta Sedžena-Mateur, potem po dolini hudournika Džumim, po kateri se vije železnica Bedža-Mateur, po dolini Medžerde, po kateri sta speljani cesta in železnica Tebursak-Teburba, po dolini hudournika El Kebir, kjer se prav tako vijeta železnica in cesta, in naposled po prehodu, kjer je speljana cesta Džebidna-Zaguan-Tunis, da obalne ceste Enfidaville-Hammamet-Tunis niti ne omenjamo. Tako vidimo, da je torej orecni mest, na katera lahko sovrvažnik usmeri svojo vdiralno silo. Naša poveljništva čaka huda naloga, da nadzirajo in nevtralizirajo neizogibne vdore z odločnimi in takojšnjimi protinapadi. Doslej so v tem pogledu sijajno uspeli.

Na vzhodnem bojišču ni bilo večjih operacij razen na odseku Novorosijska, kjer sta obe stranki zaposlili znatne kopne, letalske in tudi pomorske sile. Zdi se, da hočejo Sovjeti po vsi sili spet zasedeti to mesto, ki bi nudilo njih črnornorskemu brodomu ne le varno zavetje, ki ga pogreša, temveč tudi močno oporišče, od koder bi lahko poskušali zopetno zavzeti otožine Kerč in polotoka Krima. Doslej so bili ti visoki načrti popolnoma onemogočeni.

Posledice angleško-indijskega poraza na birninskem bojišču se kažejo v vedno hujski obliki, in sicer ne le zato, ker sta bili uničeni dve izmed najboljših Wavellovi diviziji, temveč tudi in predvsem zato, ker je bil s tem več načrt britanskega poveljništva postavljen na glavo. Svojo drzno ofenzivo je moral sedaj po silbi razmer spremeniti v težavno obrambo. Težko se sedaj brani predvsem zaradi zemljepisne in topografske oblike tega ozemlja. Zadnje črte, na katere sedaj umika svoje čete, niso globoke in so izpostavljene novim obkolitvam od severa.

V zadnjih desetih ali dvajsetih dneh pa Japonci niso le zase ugodno rešili položaja v Birni, temveč so izvršili tudi številne in odločne ofenzivne akcije v južnih morjih, kjer stalno uporabljajo letalstvo za bombardiranje, obenem pa jačajo svoje sile v Rabaulu in na južnih otokih Sonde. Vsa ta dejstva seveda resno vznemirjajo Avstralce, ki že govore o možnosti bližnjega japonskega vdora na svojo celino. Čeprav v tem pogledu ne moremo ničesar predvidevati ali vedeti, se nam vendar zdi naravno, da si naskoka japonskih čet na Avstralijo ne moremo zamišljati, dokler se Japonci ne polaste vsega vmesnega ozemlja od Nove Gvineje do Salomonskega otočja, kjer bi morali dopolniti in organizirati lok strateških in oskrbovalnih postojank, ki bi imeli v njihovih rokah tako ofenzivno kakor defenzivno možnost, kakor bi to pač zahtevalo okolišnice. Avstralska zaskrbljenost pa je vsaka-kor znamenje vznemirjenja, ki je tem bolj razumljiva pri narodu, ki je poslal toliko svojih sinov umirat v daljne dežele, medtem ko je danes ogrožena domovina ostala skoro brez vojakov.

Na politično-moralnem področju, ki ima tudi svoj pomen, je strahotno odkritje pokola poljskih oficirjev pri Katynu — navzlic anglosaskim omiljevalnim in potvarjalnim poskusom — napravilo na vsem svetu ogromen vtis.

Sovjeti in Anglosasi v strateški zagati

Nemški vojni strokovnjaki o strateškem položaju Sovjetske zveze, Anglije in Zedinjenih držav

Berlin, 26. aprila. O pomenu in uspehu druge zimske bitke na vzhodnem bojišču razpravlja eden najodličnejših vojaških piscev tretjega rajha, armijski general Ludwig. Najprej opozarja na pravilno gledanje Klausewitzja pred dobrim stoletjem, ko je trdil, da je »obramba najboljši način borbe. Seveda veliki strateg ni hotel s tem tudi reči, da je obramba tudi najučinkovitejšo sredstvo borbe, ker je to samo v primeru, ko je uresničen določen operacijski namen. Ni dvoma, da se je tak primer pokazal med novembrom in marcem na južnem odseku vzhodnega bojišča, kakor to dokazuje neuspeh sovjetske zimske ofenzive. Ker Rusi niso dosegli velikih strateških ciljev, ki so si jih zastavili, namreč uničenje Bockovih armad, se je njihova ofenziva dejansko spremenila v poraz. Res je, da so bolj ševiki pri tem spet zasedli del poletji izgubljenega ozemlja, vendar te osvobjte niso strateško spremenile položaja, ne glede na to, da so jih morali drago plačati. Strahotna obraba sovjetskega vojnega stroja v teh bojih pa bi utegnila imeti najhujše posledice.

Kaj pa sedaj? Na to vprašanje odgovarja Ludwig zelo zanimivo: »Ni naša naloga, da bi tvegali napovedi. Nekaj pa lahko rečemo, da ima nainreč nemško poveljstvo popolno svobodo akcije in lahko samo odloči, kaj je najljubše primerno v taktično - strateškem pogledu. Ono torej lahko še nadalje izkoristi prednosti strateške obrambe, zlasti odkar ni nič več takšnega, kakor bi bilo treba iz življenjskih razlogov zasedeti; lahko pa bi se tudi odločilo za revanžo, ako bi to smatralo za potrebno. V tem je sedaj velika razlika med nami in boljševiki. Stalin pa je brez alternativ: pristiljen je spet preiti v napad. Če pa napade, ga gotovo čakajo novi porazi. Ako ne napade, s tem ne dvomno prizna, da je utrpel nepopravljiv poraz.«

Do skotro povsem enakega zaključka prihaja znani posebni vojni poročevalec in vojaški kritik Hans Schwarz von Berk, ki povesča svoja razmišljanja strateški obrambi Osi v Sredozemlju. Izgubili smo obsežno ozemlje in velika področja so moralna biti izpraznjena, piše navedeni poročevalec. Vendar ne more nihče zanikati, da nam je afriško vojevanje zajamčilo neke prednosti, zlasti v notranjem pogledu izkušnje. V luči dejstev, predvsem pa silovitosti in junaškega odpora italijansko-nemških čet proti močnejšim nasprotnim silam lahko predvidevamo, da bodo ljudje nekod dejali: »Leta 1943 je val peska zajel angleško-ameriški vojni stroj.« Zahrbni puščavski pesek, ki prodre globoko, pušča vidna znamenja in povzroča čisto sastojo v funkcioniranju najprecejnejših strojev. To je Eisenhowerjeva armada. — Morda bo sovrvažna armada končno le dosegla svoje neposredni cilj. Toda bistveno vprašanje bi s tem ostalo še vedno ne-

Angloameriški pritisk na Islandijo

Kodaň, 27. aprila. V tukajšnjih vladnih krogih je izzvalo veliko vznemirjenje poročilo iz Londona, da pripravljata Islandija proglašeno popolni državi neodvisnosti. Javno je, da je islandska vlada sprejela ta sklep zaradi angloameriškega pritiska ter pod vplivom ameriške posadke, ki je zasedla otok. Proglasitev neodvisnosti je tedaj samo nekakša usluga tujcem, ker bi z njo Islandija prenehala biti politični del Evrope ter bi postala področje Angležev in Američanov (Il Piccolo).

Sirjenje nepismenosti v Angliji zaradi vojne

Stockholm, 27. apr. S Londonki dopisnik lista »Svenska Dagbladet« poroča, da je nepismenost močno narasla v Angliji kot posledica vojne in da mnoge mladeniče ne sprejmejo v vojsko, ker ne znajo pisati niti brati. Mnogi mladeniči povprečne inteligence, ki so znali s 13 leti nekoliko brati in pisati, so po štirih letih dela v vojnih industrijah vse pozabili. To dejstvo povzroča velike skrbi vojaškemu oblastniku, ki so se končno odločile sprejeti tudi rekrute, ki znajo napisati samo svoje ime. Organizirali so posebne tečaje za tako imenovane vojne analabete.

Ducejeva nagrada ob priliki rojstva dvojčkov

Visoki komisar je iz Ducejevega sklada podelil zakoncem Benčić Antomu in Ani, Dol. Kriz, ob priliki rojstva dvojčkov nagrado v znesku 600 lir.

Spremembe v nemškem sodišču za morski vojni plen

Hamburg, 27. apr. Hitler je razrešil pravosodnega ministra Nemije dr. Rothenberga njegove visoke funkcije predsednika sodišča za mornariški vojni plen, ki ima sedež v Hamburgu. Na njegovo mesto je bil imenovan za predsednika tega sodišča dr. Albert Schmidt.

Smrt madžarskega generala

Budimpešta, 27. aprila, s. 67let star je umrl baron Baltezar Lang, general v rezervi, ki je bil v prejšnji vojni general avstrijsko-ogrsko vojske. Bil je predsednik madžarske sekcije medparlamentarne zveze in dolgo leta predsednik parlamentarne komisije za zunanje zadeve.

Albanija in Rumunija

Bukarešta, 27. aprila, s. Z nedavnim ukrepom rumunske vlade, je bilo dovoljeno uporabljati albanski jezik v dopisovanju v rumunsko kraljevino in iz nje kakor tudi v notranjosti države.

Kongres turške nacionalne republikanske stranke

Ankara, 28. apr. s. Končale so se pripravili na splošni kongres nacionalne republikanske stranke, ki se bo vršil v prestolnici v prvem tednu maja. Na kongresu bo imel političen govor predsednik vlade Saracoglu.

Carigrski veliki mufti umrl

Carigrad, 27. apr. Tu je umrl najvišji predstavnik muslimanske cerkve v Turčiji, carigradski veliki mufti Mahmut Fehmi Uken, ki je 20 let načeloval muslimanski cerkvi v Turčiji.

Ameriški kongres proti Rooseveltu

Buenos Aires, 25. apr. s. Da bi čim strože nadzorovala predsednikovo oblast, je ameriška zbornica po enodusnem sklepu finančne komisije odklonila predlog za obnovo sklada za uravnovešanje valute. Razen tega je odredila Rooseveltu možnost, da bi mogel po potrebi razrednotiti dolar, odobrila pa je različne ukrepe, ki posredno stremijo za tem, da se prepove ustanovitve mednarodnega bančnega zavoda, kakor ga je predlagal finančni minister Morgenthau. Komisija je dejala, da se Američani očitno branijo prevzeti nova bremena za povojni čas. Nov nastop proti Rooseveltu pa je prišel od izraza s sklepom, ki obvezuje vlado, da bo morala kmetijskima komisijama senata in zbornice dati poprej v prebranje program, katerega misli predlagati na prehranjalni konferenci, ki bo prihodnji mesec v Hot Springsu. Prevladuje prepričanje, da se bo kongres uprl novim bremenom, ki bi jih morala Amerika prevzeti za povojni čas.

Hull potrjuje, da Rooseveltov odposlanec ni smel govoriti z Gandhijem

Buenos Aires, 27. apr. Med običajno konferenco tiska so državnega tajnika Hulla vprašali, ali je res, da so angleška oblastva v Indiji prepovedala Rooseveltovemu odposlancu Philipsu razpravljati z Gandhijem in ali ima ta prepoved kak pomen, ki bi utegnil vplivati na uspehe njegovega poslanstva. Hull je moral pritrditi, da je vest o prepovedi resnična, v ostalem pa je dejal Hull, da se Philips že pripravljala, da se vrne domov meseca maja.

Smoter komunističnih požigov

Eno najpogostejših orožij, ki se ga poslužujejo komunisti v svojih »sterešnih akcijah« in krajevnih napadih, je požiganje domov, vasi, šol, cerkev in tovarn. Skoraj vsake poročilo z Dolenjske in Notranjske govori o takih požigih. Ker računajo komunisti že v naprej, da se v kraju, ki ga napadejo, ne bodo mogli držati in da bodo pregnani, izrabijo razpoložljivi čas za to, da zažgejo čim več poslopj, ki so v njihovem dosegu.

Razumen človek se sprašuje za zažudenjem zakaj vodijo komunisti po zemlji svojih ljudi, svojih rojakov, v svoji domači pokrajini tako sistematično uničevalno akcijo. Zakaj uničujejo s tolikšno zarigenostjo premoženje svojega naroda, premoženje tistih, ki jim obljubljajo odrešenje? Ljubezni do svojih najbližjih na ta način gotovo ne kažejo. Za usode prebivalstva jim gotovo ne gre. Da bi s takimi požigi napravili občutno škodo svojim nasprotnikom, pa je vsakekor zelo naivna utemeljitev, ki ji bo verjel samo tisti, ki sprejema vse njihove besede kot suho zlato, ne da bi o njih razmišljal.

Vzemimo za primer šole. Objavljena so bila zelo podrobna poročila koliko šol je že postalo žrtve ognja, škoda gre v milijone. Komunistom je v kratkem času usnelo uničiti dragočene dobrine, ki jih je kmečko ljudstvo gradilo leta in leta s prispevki svojih žuljev. Uspejo jim je zbrisati mnogokje tisto kar je bilo ponaš slovenskega kulturnega ljudstva, ki je vedno kazalo željo in hrepenenje po znanju. V tem plemenitem hotenju je žrtvovalo vse, samo da si je zgradilo lastni dom prosvete. Žariti znana za mladino, svoje šole v najbolj okolišč. Ponoš Slovencev je bil, da je imela skoraj vsaka večja vas svojo lepo šolo. Da so slovenskemu ljudstvu pri srcu njegove šole, v katerih je žrvalo osnove svoje omike, je opazil vsak kdor je prišel v naše kraje. In vendar go komunisti brez premisleka postavili ogenj tudi pod krove mnogih šol, kakor so požgali mnogo drugih kulturnih in zgodovinskih stavb.

Zakaj to? Ni si mogoče tega tolmačiti drugače kakor z divjo željo omejenih komunističnih fanatikov nad ustanovami ki so dale ljudstvu prosveto in z njo tako zelo otežile izvajanje komunističnih načrtov. Ali pa jih morda vodi že obup? Morda jih je že prevzelo spoznanje, da je vse zaigrano in brez upa na zmago? Zdi se, da imamo res opraviti že z obupanji. Ni pa tudi izključeno, da je požiganje rezultat mnogo bolj satanskega načrta, saj je znano, da so komunisti mojstri pretvarjanja in da znajo svoje prave načrte skrivno prikriti pred tistimi, ki bi jim sicer ne sledili.

Gospodarstvo

Obdavljenje blaga, ki se uvozi v Ljubljansko pokrajino

Visoki komiseriat za Ljubljansko pokrajino je dne 1. aprila 1943-XXI pojasnil, da je blago, ki se uvoža v Ljubljansko pokrajino iz ostale Kraljevine, oproščeno 2% dohodninskega davka, ki se pobira za vsak promet v Kraljevini, ker se o priliki uvoza v Ljubljansko pokrajino pobere prometni davek. Ta odredba je potrebna, da se prepreči dvojna obremenitev blaga, ki prihaja iz starih pokrajin v Ljubljansko pokrajino. Vse tvrilke, ki nabavljajo blago v starih pokrajinah, naj zaradi tega zahtevajo »dodajalca, da jim prodajo blago brez plačila dohodninskega davka. V ta namen naj zahtevajo, da dobavljatelj blaga v ostalih pokrajinah opremi račun z naslednjo ključulo: »Prosto plačila dohodninskega davka, ker gre za blago, namenjeno v Ljubljansko pokrajino; okrožnica ministrstva finan. Prot. št. 324 z dne 26. XII. 1941-XXIX.« Obvestila za prodajalce v Kr. Italiji bodo prizadeti v pisarni Združenja trgovcev.

Hrvatski državni denarni zavodi

Takoj po ustanovitvi Neodvisne države Hrvatske je bil ustanovljen v Zagrebu Državni vjeresijski zavod kot samostojni državni denarni zavod pod nadzorstvom ministrstva narodnega gospodarstva, ki je prevzel posle podružnic bivše Državne hipotekarne banke v Beogradu. V letnem poročilu za preteklo leto navaja državni komisar pri tem zavodu prof. dr. Butorac, da so po končani novi organizaciji zavoda poslali v lanskem letu znatno narasli. — Zavod je svoje poslovanje pričel z bilanco vsoto 880 milijonov kun, ki je ob koncu leta 1941 narasla na 986 milijonov, ob koncu preteklega leta pa se je povzpela že na 1669 milijonov. Ugodno je se razvijalo stanje hranilnih vlog. Medtem ko je zavod v letu 1941 zabeležil v zvezi z organizacijskimi izdatki izgubo 1.9 milijono kun, je bil lani zabeležen doček 10.9 milijona kun.

Tudi Hranilnica Neodvisne Države Hrvatske (prej Hranilnica banovine Hrvatske) je v teku lanskega leta zabeležila lep napredek. Hranilne vloge so se povzpela na 415 milijonov kun, vloge na tekočih računih so znašale ob koncu leta 1378 milijonov, izdane obveznice pa znašajo po bilanci 227 milijonov. Hranilnica je pokazala tudi ob koncu lanskega leta znatno likvidnost. Gotovinska sredstva so izkazana z zneskom 291 milijonov kun, vrednostni papirji se znašali 532 milijonov kun, debitoriji 1155 milijonov kun, zadružni krediti 76 milijonov kun, hipotekarni krediti 81 milijonov kun in komunalna posojila 387 milijonov kun. Čisti dobiček je znašal v preteklem letu 24 milijonov kun, pri izkazanih rezervah v višini 14 milijonov.

Poštna hranilnica Neodvisne Države Hrvatske je objavila bilanci za leto 1941. in 1942. V teku lanskega leta so se hranilne in čekovne vloge povečale od 2281 na 3654 milijonov kun. Čisti dobiček je znašal za leto 1941. 185 milijonov kun, za lansko leto pa 65.4 milijona kun.

Gospodarska neodvisnost Portugalske

Ko je leta 1928 portugalski ministrski predsednik Oliveira Salazar prevzel posej finančne ministere, je moral lotiti izredno težavne naloge konsolidacije portugalskih financ, ki so bile takrat naravnost obupne iz zaradi politične zmede desorganizirane. Salazar je svoje reforme izvedel z veliko spretnostjo in z vidnim uspehom. Izravnavi proračuna je sledila konsolidacija ogromnega visetega dolga sanacija valute, ureditev plačilne bilance z inozetstvom itd. Svoje obsežne gospodarske, politične

in finančne reforme je Salazar deloma izvršil v dobi, ko je vso Evropo zajela splošna gospodarska kriza in ko so finance v drugih državah prisle v težkoče: Portugalska je bila prej v pogledu financ na slabem glasu. Znana je bila kot država z najslabše urejenimi financami, kot slab dolžnik. Po zaslugi Salazarjevih reform si je Portugalska zopet pridobila kredit ne samo doma, temveč tudi v inozetstvu. Po končanem reformacijskem delu Salazar ni miroval, temveč se je leta 1940 lotil težavnega vprašanja nacionalizacije portugalskega gospodarstva. Izvedel je najprej konverzijo zunanjih posojil, ki so bila spremenjena v notranji dolg, kar je bilo mogoče potem, ko si je Portugalska zopet pridobila glas zanesljivega dolžnika. Portugalski zunanji dolg se je do leta 1940, tudi znatno zmanjšal, navzlic temu je znašal v tem letu še vedno 80 milijonov funtov.

Prvi korak k nacionalizaciji portugalskega gospodarstva je bil storjen leta 1941., ko je potekala leta 1891. sklenjena pogodba z družbo Companhia de Mocambique, s katero je bilo leta 1891. izročeno tujemu kapitalu (predvsem angleškemu) izkoriščanje področja pokrajin Manica in Sofala v Portugalski vzhodni Afriki ob meji Rodezije. Naprave te družbe je takoj po končani veljavnosti pogodbe prevzela portugalska uprava. Najvažnejši korak v cilju nacionalizacije portugalskega gospodarstva pa je najnovejša reforma trgovinskega prava, ki bo stopila v veljavo v maju letošnjega leta. Odbor strokovnjakov portugalskega parlamenta je že v marcu odobrili zakonski načrt, ki se nanaša na nacionalizacijo družb, ki niso čisto portugalske. Ker portugalski parlament ni zakonodajna zbornica, temveč ima le pravico predlagati zakone, se lahko še vnesejo naknadne korekture v ta zakon, vendar ni verjetno, da bi prišlo do znatnejših sprememb.

Do tem zakonskem načrtu je izključen inozemski kapital v podjetjih javnega interesa, in sicer tako v Portugalski sami kakor na otokih, ki pripadajo Portugalski (izvzete so torej portugalske kolonije). Kot portugalsko se smatra ono podjetje, pri katerem je najmanj 60% glavnice v portugalskih rokah, in kjer je vodstvo družbe (predsedništvo direktije in poslovodstvo) v rokah rojenih ali vsaj deset let že naturaliziranih Portugalcev. Delnice portugalskega deleža pri mešanih družbah morajo biti imenske in se ne smejo prodati v inozemstvu. Važna portugalska podjetja, ki imajo svoj sedež v inozemstvu, bodo morala ta sedež prenesti v Portugalsko. Glede na znatno udeležbo inozemskega kapitala na Portugalskem bodo s tem zakonom prizadeta številna portugalska podjetja, kjer je udeležen inozemski kapital. To so v prvi vrsti razna mestna podjetja (za plin, elektriko, tramvaj itd.), nadalje velika elektrifikacijska podjetja in podjetja za telefon. Pri večini teh podjetij je udeležen angleški kapital. Za izplačilo angleških udeležb bo Portugalska uporabila znatna blokirana dobroimetja v funtih, ki so nastala v zadnjih letih sprčo aktivne portugalske trgovinske bilance. Ti dalekosežni gospodarsko-financijski ukrepi bodo znatno pripomogli, da bo Portugalska še utrdila svojo pozicijo kot nevtralna država med vojujočimi se državami.

Gospodarske vesti

— Italijanska industrija živega srebra. Družba S. A. Mineraria Monte Amiata, ki izkorišča tudi rudnik živega srebra v Idriji, navaja v svojem letnem poročilu, da so se poslali špansko-italijanskega kartela za živo srebro »Mercurio Europeo« tudi lani razvijali v zadovoljstvo obeh največjih proizvajalcev živega srebra na svetu (Monte Amiata in Almaden). Kartelne cene so ostale stabilne. Navzlic okolišč, da v teku vojne ni mogoč izvoz v prekmorske dežele, je družba Monte Amiata glede na možnosti izvoza po vojni nadaljevala svoja izdelovalna dela z dobrim uspehom. Nova odkrita ležišča živoserbrne rude se bodo seveda izkoriščala šele po končani vojni.

— Iz Italijanskega gospodarstva. Italijanska banka za kmetijstvo (Banca Nazionale dell'Agricoltura) v Rimu je zabeležila v preteklem letu povišan čisti dobiček 9.6 milijona lir (prejšnje leto 6.3) in sklenila zvišanje glavnice od 80 do 100 milijonov lir. — Avtomobilska tvornica Isotta Fraschini v Milanu navaja v svojem letnem poročilu, da se je nadalje povečala proizvodnja, ki je že leta 1941 mesečno dosegla letno proizvodnjo iz leta 1932. Čisti dobiček se je lani povečal na 16.9 milijona lir (15) in bo družba na glavnico 150 milijonov lir zopet izplačala 7% dividende. — Italijanski koncentri cementnih tvornic »Italcementi« Fabbriche Riunite Cemento S. A. v Bergamu so za lansko leto pri povečani čistem dobičku 17.9 milijona lir (10.9) izplačala nespremenjeno dividendo 12.25% na glavnico 180.5 milijona lir. Občni zbor je sklenil fuzijo z družbo S. A. Pozzolina v Rimu, ki je že doslej pripadala krcemuscu. — Severnoitalijanski tekstilni koncentri Conotificio Cantoni v Milanu, ki ima večje število predilnic in tkalnic ter poststranskih obratov, navaja v svojem letnem poročilu, da so se lani izvzenci posli nadalje dvignili. Zaradi proizvodnje za izvoz so bile tvornice opreščene dolžnosti trimesečne ustavitve obratov. Za domačo potrošnjo je podjetje izdelovalo samo tipizirano blago. Iz skore nespremenjenega čistega dobička 17.9 milijonov lir bo družba na glavnico 100 milijonov izplačala nespremenjeno 16% dividendo.

— Pomen toplica v italijanskem lesnem gospodarstvu. Nobeno drugo drevo ne daje tako hitro za vse potrebe uporaben les kakor toplica. To so v Italiji sprzneli že v prejšnjem desetletju, ko so proučevali možnost samoskrbe z lesom. Gojitev toplica se je naglo razvila in sedaj se potrebi na leto že 10 do 12 milijonov stotov tega lesa, medtem ko je znašala potrošnja leta 1920. Komaj par milijonov stotov. Topolov les je vsestransko uporaben tako pri proizvodnji papirja, za vezane plošče, v pohištveni industriji, za zaboje in zaobalo, kot stavljeni les, za izdelovanje vžigalke itd. Po zaslugi senatorja Burga, predsednika največjega italijanskega koncentra papirne, je bil pred leti ustanovljen zavod za proučevanje toplica, ki nosi ime Ducejevega brata Arnalda Mussolinija, ki je kot prvi opozoril na velik pomen toplica za avstrijsko Italijo v lesnem gospodarstvu. Ta zavod je v kratkih letih že mnogo pripomogel za gojitev najbolj sposobnih vrst toplica in sluzi sedaj tudi za vzor Nemčiji, ki je že iz enakih razlogov pričela velikopotezno pospeševati gojitev toplica.

Dva nagrajenca Italijanske Akademije

Kakor smo zabeležili v našem listu, sta prejela letošnji nagradi Kr. Italijanske Akademije arheolog Biegio Pace in Sergio Panunzio. Pace je bil deležen Mussolinijeve nagrade, Panunzio pa je prejel liktorsko nagrado, katero deli s sonagrajencema Manacordo in Menghinjem.

Biagio Pace je zaslužen italijanski staroslovec. Izšel je iz rimske arheološke šole, kjer je poslušal predavanja d'Orsija in del Rizza. Rodil se je v Conisu pri Reggusu 13. novembra 1889. Ze zgodaj se je posvetil raziskovanju starožitnosti na Siciliji. Tudi posej je ostal zvest temu področju ter v svojih raziskavanjih z sledoval eksperimntično psihološko smer.

Temeljno delo arheologa Paceja obravnava umetnost in civilizacijo antične Sicilije ter je izšlo l. 1938. Pace raziskuje v tem delu značaj ter izraz stare siciliske umetnosti, katero primerja z elementi grške umetnosti. Poleg Sicilije je Pace študiral staroslovje na Rodu, na Kreti, v Mali Aziji, v Kartagini in v Fezanu. Izdal je s teh področja mnogo publikacij, ki imajo znanstveno vrednost, poleg tega pa je napisal tudi poseben »Uvod« v študij arheologije. To učno knjigo smatrajo za odlični učbenik v pogledu metodologije in posebnih napotkov. Prof. Biagio Pace preleva umetnost in zgodovino umetnosti na univerzi v Napolju.

Drugi odlikovanec italijanske akademije, ki je prejel prvo tretjino letošnje liktorske nagrade, je Sergio Panunzio. Rodom je iz

Molfette pri Bariju, kjer je ugledal luč sveta l. 1886. Panunzio je po poklicu jurist, poleg tega pa je študiral tudi filozofijo. Napravil je doktorat iz obeh strok na neapeljski univerzi, l. 1934. pa je bil promoviran še za častnega doktorja političnih ved na univerzi v Perugiji.

Panunzio je poučeval pedagogiko na srednjih šolah, dokler ni začel prelevati pravne filozofije na univerzi v Ferrari. Od l. 1925. dalje je bil član učiteljskega zbora na univerzi v Perugiji, sedaj pa preleva državnoznanstvo na fakulteti za politične vede rimske univerze.

Panunzio je bil že l. 1926. imenovan za rektorja perugijskega Ateneja, od l. 1928. do 1933. je bil državni komisar, ki mu je bila poverjena organizacija fašistične fakultete za politične vede na univerzi v Perugiji. Od l. 1932. preleva na tem zavodu državnoznanstvo.

Panunzio je star in znan sindikalist, fašist od prve ure je bil član italijanske zbornice, že od l. 1924. Izvrševal je nekaj časa službo tajnika šolskih korporacij, od l. 1924. do 1926. je bil tudi državni podtajnik v ministrstvu za promet. Njegov študij je zelo obširen. Kot pisatelj je zelo izčrpen, s svojimi prispevki sodeluje v »Popolu d'Italia« ter v drugih italijanskih listih. Iz njegovega peresa je poteklo mnogo spisov o pravni filozofiji ter o socialnih vedah. Je tudi član direktorija društva »Dante Alighieri«.

Jo skovani isti ljudje, z istim namenom in v zvezi z nosilci istih političnih težnj. Pristaši »Črne roke« so ves ta čas sodelovali s socialisti, ki so se po prvi svetovni vojni pridružili komuniste in pristopili k tretji internacionali. Če danes pogledamo v zgodovino evropskega jugovzhoda v zadnjih 40 letih, vidimo, da so vse nerode, atentate, vojne in zločinstva izvajali isti ljudje, iste politične težnje in iste tajne organizacije, ki so pri Srbih znale večše vzbujati imperialistične nagone.

Pomlad ob Seini

Maj in junij sta najlepša meseca v Parizu, sodijo poznavalci tega mesta. Toda po letošnji mili zimi se oznanja pomlad že mesec dni prej, kakor je to običajno v francoski metropoli. Narava se je tako bohotno odela v zelenje kakor menda še nikoli. Vzdož Seine cveto kostanji, ki že zastavljajo velike cvetove v podobi majhnih drevesc, poganjajočih iz koncev zelenih vej in vejic. Vse meje v Tuilerijskem in luksemburškem parku so oživele, zidovi so ozeleneli in se zdi, kakor da se po njih živajo zeleni slapovi.

Bois de Boulogne se pretvori ob nedeljah in praznikih v pravcati otroški raj. Vse se igra in smeje, vsak prostorček je zaseden. Starši se igrajo s svojimi otroci, dečki nastopajo v športnih in vojaških tekmah in tuju se zdi, kakor bi bil v kakšnem nemškem mestu, ne pa v francoski prestolnici. Vsakdo si prizadeva biti srečen na svoj način. Na stoličih posedajo filozofski uživači sonca in toplote, objemajo se ljubavni parčki, ki se poljubljajo tjavdan, ne glede na okolico in občinstvo. Človek bi v tem okolju skoraj pozabil, da je Evropa v vojni, če bi ne videl leh in travnikov preoranih in zasajenih s krompirjem. Da, tudi v Parizu se kažejo sledovi vojne. Vsi parki so obdelani, niso pa danes več zasajeni s cvetjem, temveč uspevajo na njih koristne rastline.

Navzlic temu se najde še povsod kakšen prostorček s cvetjem. Celo narcise niso redke. Toda še več kakor naravnega cvetja je umetnih rož. Namreč — na klobukih ljubeznivih Parižank. Takšna je namreč letošnja pomladna moda. Vsak klobuk krasi šopek cvetja. Zelo moderne so tudi velike rute, ki ovijajo skoraj vsako modno damo. Drugod bi se zdele takšne kombinacije bizarne, če ne celo nemogoče. Francozinja pa se oblači s takšnim okusom in pridom, da ji vse, kar postavi nase, služi v okras. Šaljivci menijo, da so letošnje dolge rute mogoče tudi spomin na zimo, ki je bila francoski metropoli posebno trda zaradi tega, ker ni bilo dovolj premoža za kurjavo. Stanovanja so bila mrzla, zato je populonoma v skladu z naravo, da se vsi veselijo toplih dni.

Pariški promet je slej ko prej živahen in ogromen. Stopi v metro ali v avtobus, povsod je gneča. Vse hiti iz tvornice domov ali pa z doma na delo. Zdi se, da si naravnost v kakšnem nemškem industrijskem mestu, ne pa v velenemstu, ki je slovelo kot morje luči in svetlobe. Navzlic vsem tem tegobam vsakdanjega življenja pa še ni izgnila z lic pariških prebivalcev tista vedrina, ki jih je vedno napravljala prikupne. Težko vsakdanje življenje prenašajo Parižani z nekakšno ležernostjo, kar dodaja vsem tegobam tisto igrivost, o kateri bi lahko dejali, da je nekakšna kvintesenca pariškega epikurejskega življenja. Mnogim je ta igra silno pri srcu. V oblikovanju svojega življenja so torej Parižani slej ko prej veliki mojstri. Zato jih tudi še tako velika zadrega ne vrže s pravega tira.

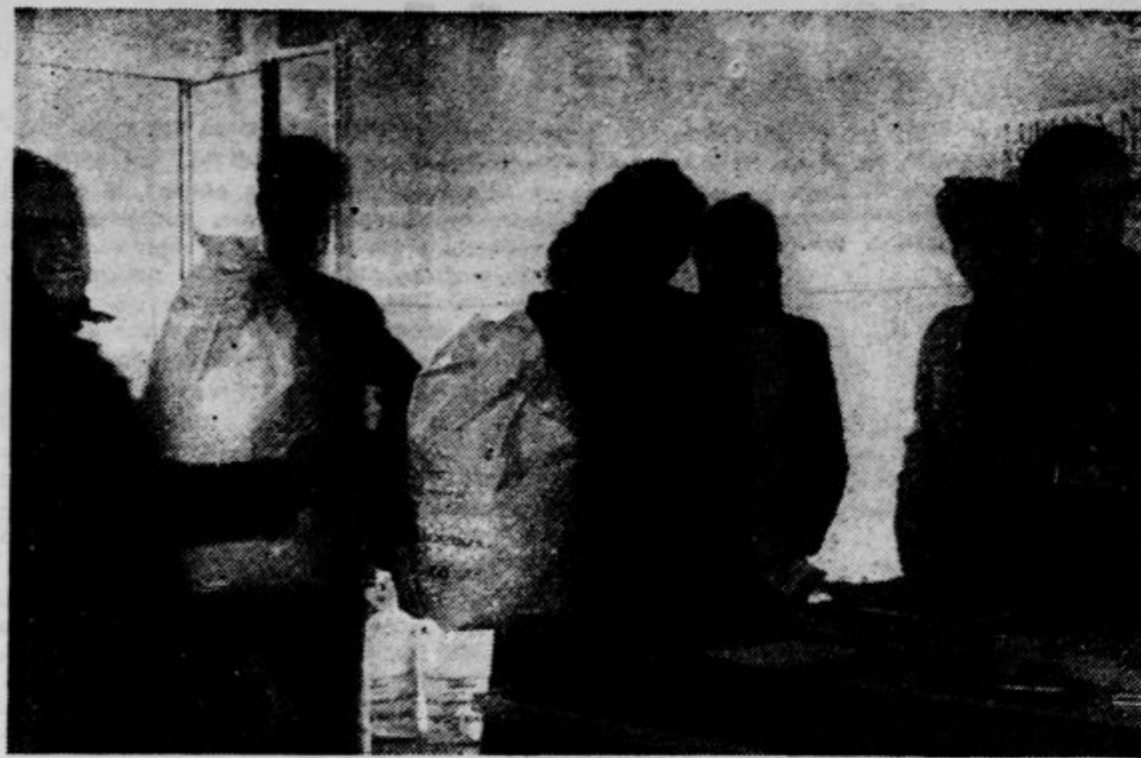
Radio Ljubljana

Četrtek, 29. aprila 1943-XXI

7.30: Pesmi in napevi. 8.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 12.20: Plošče. 12.30: Poročila v slovenski. 12.45: Komorna glasba. 13.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 13.10: Poročilo Vrhovnega poveljstva Oboroženih sil v slovenski. 13.25: Prenos iz Nemčije. 14.00: Poročila v italijanski. 14.10: Koncert radijskega orkestra vodi dirigent D. M. Sijanec. Pisana glasba. 15.00: Poročila v slovenski. 17.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 17.15: Simfonična glasba na ploščah. 17.45: Pesmi in napevi. 19.30: Poročila v slovenski. 19.45: Politični komentar v slovenski. 20.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 20.20: Komorna glasba. 20.40: Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijanec, sodeluje sopranistka Ksenija Vidali. Operna glasba. 21.15: Predavanje v slovenski. 21.30: Koncert ljubljanskega komornega tria (M. Lipovšek — klavir, A. Dermelj — violina, Č. Šedlbauer — čelo). 22.15: Orkester, vodi dirigent Petralia. 22.45: Poročila v italijanski.

Novi roman DK:

„Prišlo je deževje“
JE IZŠEL!

I pacchi-viveri distribuiti in occasione della Pasqua alle famiglie meno abbienti dal Comitato comunale di Assistenza — Dell'ovvio zavojev v velikonočnih darovi marj imovitim pri občinskih pomožnih odborih

Vremenska napoved pri mirnem anticiklonalnem vremenu

Izmed vseh brezštevilnih vrst vremena se pri nas najčeste pojavlja mirno, poleti jasno, pozimi navadno po nižinah megleno ali megleno oblačno nepadavinsko vreme. Opazujemo ga v anticiklonah, to je v predelih, kjer je značni tlak visok, kjer je torej več zraka kakor v okolici.

Pozimi je nad mrzlimi meglenimi plastmi ozračja izredno čisto in jasno; tam je zaradi padajočih, sicer komaj ali navadno sploh neznačajnih vetrov sorazmerno zelo toplo. V toplih letnih časih se čez dan pogosto pojavljajo v višinah okoli 2000 m majhni kopasti oblaki, katerih razvoj je posebno močan v bližini planin in višjih gričev. Te oblake povzročajo močno segreta in vlažna tla, njih razvoj pa je odvisen predvsem še od poteka temperature zraka z višino; razvijajo se tem močnejše, čim hitreje pada temperatura z višino. Zato je opisana dnevna oblačnost anticiklonalnega vremena splošno, ko temperatura z višino hitro pada, vsaj v splošnem neprimerno močnejša kakor jeseni.

Poleg nizke dnevne oblačnosti se pri anticiklonalnem vremenu pogosto pojavljajo tudi najvišji kristalni oblaki cirri. Važno je opozoriti, da se cirri na nebu zelo pogosto pojavljajo in da je v plošnem napačno sklepati iz pojava cirrov na poslabšanje vremena. Nasprotno nam celo posebne vrste cirrov ali bolje cirostratov, ki se pojavljajo v posameznih skupinah kot tanki, a gosti, izrazito beli oblaki napovedujejo, če se pojavijo pri anticiklonalnem vremenu, v splošnem nekaj dni trajajoče najlepše vreme.

Anticiklonalno vreme se pojavlja razen spomladi, ko ga zaradi močno razgibanega ozračja najmanjkrat opazujemo, povprečno 4 do 6krat na mesec. Izmed vseh mesecev se v splošnem najmanjkrat pojavlja aprila (povprečno 1 do 2krat) in marca (povprečno 2 do 3krat). Vreme letošnjega aprila je bilo v tem pogledu vsekar nekaj izrednega, kajti do sedaj nam je že prineslo kar šest anticiklonalnih dni.

Anticiklonalno vreme je izmed vseh vremen najbolj stanovitno; približno v 50 odstotkih

mu sledi takoj naslednji dan enako vreme, v marj kakor 15 odstotkih pa padavinsko. Lansk leto na primer, ko se je pojavilo anticiklonalno vreme kar 87krat, so sledile padavine takoj naslednji dan le v 11 odstotkih, drugi naslednji dan v 20, tretji dan v 30 odstotkih. Izmed padavinskih vremen, ki sledijo anticiklonalnemu vremenu, je najmočnejše zastopano nevihtno vreme, in če nevihtnega vremena ne bi prištevali k padavinskemu bi bili zgornji odstotki več ko še enkrat manjši!

Padavinsko vreme, ki sledi naslednji dan anticiklonalnemu vremenu, če le ni kako izjemno nevihtno, je slabo padavin in množina padlih padavin znese kvečjemu nekaj milimetrov. Predvideti padavinsko vreme je večkrat težko, v izvestnih primerih celo nemogoče. Vendar kaže po lanskoletnih opazovanjih, da lahko predvidevamo pri anticiklonalnem vremenu v toplih mesecih za naslednji dan padavinsko nevihtno vreme vedno tedaj, kadar se v popoldanskih urah ali proti večeru zbirajo na zapadni strani od Gorenjske sem najvišji oblaki cirri. Lansko leto je bilo v mesecih od maja do oktobra opazovano štirikrat zbiranje cirrov na zapadni strani in v vseh štirih primerih je sledilo naslednji dan nevihtno vreme. Ta doslednost je vsekakor zanimiva in verjetno ni slučajna, posebno pa se zato, ker se je lansko leto pojavilo takoj po anticiklonalnem vremenu nevihtno vreme samo šestkrat. Kateri so drugi znaki za poslabšanje anticiklonalnega vremena za sedaj ni znano, vsekakor jih pa ne smemo iskati, razen v izjemnih primerih, v stanju značnega tlaka in v njegovih izpremembah.

Če se smemo zanesti na zgoraj omenjeno zvezo med pojavom cirrov na zapadni strani in med sleditnim nevihtnim vremnom, lahko napovedujemo pri anticiklonalnem vremenu s skoraj 95odstotno verjetnostjo. Pri vsji ugodnosti napovedi pa le ne smemo pozabiti, da je vreme za nas še nekaj zelo skrivnostnega in da nas često iznenadi s popolnoma neverjetnimi in nepričakovanimi pojavi.

Dr. M. Cadež

Štirideset let zarotništva na jugovzhodu

Pod tem naslovom in podnaslovom »Sodelovanje črne roke in komunistov od leta 1903. do 1943.« objavljamo velikonočna izdaja »Hrvatskega Naroda« daljši članek S. M. Š., katerega konec v prevodu objavljamo:

Dne 27. marca 1941 je neka skupina zarotnikov izvršila državni prevrat v Beogradu in proglasila mladoletnega kralja Petra za polnoletnega ter prevzela vsot

V spomin Francu Resmanu

Tri tedne je minilo, odkar je podlegel neozdravljivi bolezni — jetički pleskaristi pomočnik Franc Resman, star komaj 23 let. Prilagen je doberga fanta so spoštovali in ljubili vsi, ki so ga poznali in so mu zato

tudi na zadnji poti v obilnem številu izkazali spoštovanje. V njegov spomin smo prejši še naslednje vrstice:

Komaj smo oživeeli v pomladi, že sem je neizprosna usoda ugrabila mlado življenje in ga iztrgala iz naše sreče. Vsi, ki so Francita poznali, pa nanj ne bodo pozabili, čeprav ga ni več med nami, ampak ga ohranili v lepem spominu. Bil je pošten, priden in resen, a zavrtna bolezen tega ni upoštevala.

V nadi na zdravje si oišel v bolnišnico. S teboj vred smo se nadejali, da boš kmalu ozdravel in čakali uspeha, toda zaman. Iz bolnišnice si se vrnil domov, da še zadnje trenutke svojega življenja preživiš v krogu svojih domačih. Vedel si, da boš moral izpiti čašo grenkosti do dna in se voljno vdal v usodo ter prenašal trpljenje.

Ni te več med nami. Tvoja življenjska pot je končana in prihranjeno marsikatero razočaranje. V naših srcih in spominu pa boš ostal dober in plemenit, kakršnega smo te poznali v življenju.

KULTURNI PREGLED

Šijančeva monografija o Iv. Vavpotiču

V zvezi s posmrtno razstavo v Jakopičevem paviljonu je izdala Narodna galerija lično opremljeno publikacijo: Dr. Fran Šijanec, Ivan Vavpotič 1877—1943 (46 strani besedila, 11 slik med tekstom in 26 ilustracij na prilogah. Pri nas, kjer so knjižne študije in monografije o upodablajočih umetnikih bolj redek pojav, je treba prav posebno pozdraviti sleheren polkuz, da se nam z znanstveno metodo, vendar pa v poljudnem ali esejškem slogu približa stvarjalna osebnost pomembnega umetnika in njegovo delo. Čeprav je treba take priljubljene spise sestavljati na hitro roko, je vendar samo v prid naši umetnostni kulturi, da smo dobili lani ob jubilejni razstavi kratko monografijo o Matiji Jamni, to pot pa podobno študijo o Ivanu Vavpotiču, obe iz peresa umet. zgodovinarja in kritika dr. Frana Šijanca. Publikacija o Vavpotiču je v primeri z Jamovo obsežnejša in se najbolj približuje monografiji, čeprav je sicer samo podlaga za daljši spis. Vsekako je bil s tem delom dr. Šijanec vsaj delno in posthumno poplačen moralni dolg, ki ga je imela slovenska javnost do umetniške osebnosti Ivana Vavpotiča, o katerem je naša umetnostna publicistika toliko molčala, da je morala šele posmrtna razstava dati Ivanu Vavpotiču polno zadoščanje.

Spis dr. Frana Šijanca je razdeljen v četvero poglavij. Naslov prvega »Vavpotič, javnost in kritika« je parafraza Vavpotičevega polemičnega eseja »Grobhar, javnost in kritika« (Slovan 1914), s

katerim je takrat še mladi slikar ostro in pravično obračunal z brezbržno javnostjo in jalovo kritiko glede dela nadarjenega in za vso našo umetnostno kulturo tako pomembnega Grobarja. Vavpotič se ni mogel pritoževati glede občinstva, ali pa ga je uvaževala dovolj kritika? Dr. Šijanec utemeljuje to takole: »Vzori Vavpotičevega slikarstva pripadajo v resnici umetnosti, ki jo je deloma zavrčal že impresionizem. Slikarjeva oblikovna sredstva pripovednega realizma niso moderna in tudi v zgoj umetniškem pogledu je ustvarjalna zmožnost podvržena različnim vplivom in zunanjim spremembam, toda ne glede na vse to bo treba najti v bodočnosti čistejše, iskrenejše, predvsem pa pravičnejše odnose do onega umetnika Ivana Vavpotiča, ki se je kot učene visokih praških idealov z neverjetno marljivostjo in redko talentirano iniciativnostjo vsega žrtvoval 40letnemu uresničevanju idealov slovenske upodablajoče umetnosti.«

V drugem poglavju obravnava pisec Vavpotičovo življenje, solanje in umetniški razvoj v prvem življenjskem razdobju (1877—1905). Predvsem je tu pravično in pravično postavljena v ospredje Praga kot mesto, v katerem je Vavpotič v največji meri našel sebe, razvil v sorodnem, stmpatičnem umetniškem okolju svojo stvarjalno osebnost in si izoblikoval svetovni in življenjski nazor. Kdor je stišal Vavpotiča obupati spomne na Prago (njegova javna predavanja o Pragi, o češkem baroku in dr. niso bila posebno

mikavna, ker se je prentro izgubil v gradivu in utonil v podrobnostih), se spominja, kako so mu vselej zažarele oči. Umetniška Praga je pozneje razvijala še marsikateremu slovenskemu umetniku sposobnosti in okus, toda nobeden ji ni bil tako blizu kakor Vavpotič. Zato je prav, da je pisec nekoliko obširneje opisal Vavpotičeva študijska leta v Pragi; v bodočem obsežnejšem spisu bo treba še izčrpejše prikazati okolje in umetniške ideale tiste Prage, v kateri se je Vavpotič izoblikoval. Pariz je nedvomno prišepal dovolj velik delež, vendar že na osnovu, ki jo je dala Vavpotiču češka umetnost; vsekako se je v velikem mestu ob Seini le še bolj izostril umetnikov okus in Besmaršov vpliv se je enakovredno pridružil Hynaisovemu. Toda iz Pariza prav kakor z Dunaja se je Vavpotič znova vrnil v Prago in ostal tu toliko časa, da ga je naposled priklicala in zvalila domovina. Postal je profesor v Idriji, vendar se je po štirin letih sprostil službenih vezih in se predal v Ljubljani življenju svobodnega umetnika. Ta leta, prav kakor intermezzo njegovega vojnega slikarjenja, opisuje tretje poglavje. Je to najplodnejše razdobje Vavpotičevega življenja in dela (1906—1943), doba, v kateri se najbolj uveljavljajo njegove človeške, organizatorične in stvarjalne kvalitete, doba mrzličnega dela, zmag in porazov; njo je nasilno pretrgala nagla smrt.

Karakterizacijo Vavpotičevega dela je zgotovil dr. Šijanec v četrto poglavje z naslovom »Umetnikova dela«. Tu ga označuje v štirih poglavitnih panogah slikarskega udejstvovanja: v figurinalni kompoziciji, portretu, krajini in tihozitju, čemur bi bilo treba pridružiti še posebno poglavje o Vavpotičevih risbah, a se je za-

radi tesno odmerjenega prostora pisec moral omejiti le na nekaj bežnih opomb, potem ko je bil že v drugem poglavju na splošno označil Vavpotiča kot risarja in ilustratorja.

V okviru orisa Vavpotičevega življenja in dela je dr. Šijanec marsikje segel — zopet v mejah prostora — iz opisnega in informativnega v enalitično-kritično, iz ekstenzivnega v intenzivno esejsko oblikovanje; skušal je s svojega vidika vrednotiti Vavpotičev prispevek v zakladnico slovenske umetnosti in je tudi v tem nakazal smeri svojim in drugim proučevanjem ne le Vavpotičevega, marveč tudi vsega umetniškega dela pri nas v zadnjega pol stoletja. Je to smoter, za katerega se prav dr. Šijanec pripravlja znanstveno in izkustveno s svojimi članki v »Umetnosti« in s svojimi profili posameznih umetnikov. Spričo neogibne zgoščenosti kratke monografije je ostalo marsikaj le nakazano ali podano v pojmovnih kraticah; to velja tudi glede stila tam, kjer je gospodarnost s prostorom spričo obilnosti gradiva prinesla nejasnost ali subjektivno preobčutenost, ki je sicer opazljiva značilnost, vendar ne baš odlika slovenskega znanstvenega in celo esejškega jezika.

Ilustracije se lepo uvrščajo v tekst, slike na posebnih prilogah pa so izbrane tako, da je zastopana Vavpotičeva figurinalna, portretna in krajinarska umetnost, prav kakor poezija njegovih tihozitij; žal da razlogi varčevanja niso dopustili barvnih reprodukcij, ki bi one zlasti cvetličnim tihozitjem njihov najpristnejši, to je koloristični vauor. V knjižici je tudi nekaj doneškov k Vavpotičevi ikonografiji; lastni portret iz l. 1939 na platnicah in fotografija Vavpotiča pri delu; še več prispevkov te vrste je prinesel 7.—8. sva-

zek »Umetnosti«. Priznanje in hvale vsem, ki so omogočili to publikacijo in tako položili svoj dar ne le za izdajo potrebne monografije o pokojnem našem slikarju, marveč tudi za pomoč njegovi vdovi, ki ji utegne izkupček s knjižnico in razstavo vsaj malce olajšati samotno pot v trudno jesen življenja.

Pred koncertom M. Bršnika

Bil je najprej pastir...

Tako se začnejo življenjske in same največjih mož kakor Pupina in Mekrov-

ča, temveč domalega vseh naših odličnih kulturnih delavcev. Talent in samopodgovarilna vztrajnost sta pomagala tem sil-

Kronika

* S srebrno kolajno odlikovan pilot. Italijanski listi poročajo, da je bil odlikovan s srebrno kolajno letalski kapitan Gualtiero Pilot iz Trieste. Odlikovanec se nahaja sedaj kot vojni ujetnik v nekem angleškem taborišču v Indiji.

* Papež je govoril 4.000 mladencem Katoliške akcije. V soboto je papež sprejel v Vatikanu 4.000 članic Katoliške akcije iz vseh škofij Italije. Ko je sv. oče prišel med vernike, so ga sprejeli z burnim poskakanjem, nato pa je imel papež nagovor, v katerem je podčrtaval posebno socialno obzornost, ki jih mora izvrševati žena v krščanski družini. Na koncu je papež podelil članicam Katoliške akcije svoj apostolski blagoslov.

* Odgovorite glasbenega maja v Firenzi. Italijanski listi poročajo, da so bile majniške glasbene svečanosti v Firenzi odgojene na nedoločen čas. Letos se najbrže ne bodo vršile.

* Smrt znane režiserke. Na polikliniki v Rimu je umrla nenadne smrti mlada režiserka Vanda Fabro. Pokojnica si je stekla velik sloves z raznimi režijami. Največji uspeh je dosegla z režijo Goethejevega Fausta, nadalje je režirala Čehovljevo dramo »Tri sestre« ter Jevrejnovo komedijo »To, kar je važnejše«. Študijala je na akademiji za dramsko umetnost v Rimu ter si pridobila diplomu na tem zavodu.

* Milijon lir za dobrodelne namene. Baron Pietro Campagna iz Napolija je izročil prefektu v Cosenzi na letošnji dan rojstva Rima milijon lir, ki naj se porabi za dobrodelne namene, v prvi vrsti za civilno bolnišnico in otroško zavetišče Corogiliana Calabra.

* Natečaj za najboljšje spise o tehniki. Ministrstvo za vzgojo je dalo za letošnji dan tehnike, ki se bo proslavil na srednjih šolah v začetku maja, na razpolago 10.000 lir. Večta se bo razdelila na pet skupin po 2.000 lir, katere bodo prejeli srelnjšebojci kot nagrado za najboljšje spise o tehniki. Najboljše nagode bodo poleg tega odlikovane s srebrno in dvema bronastima svetiljnima.

* Obisk podzemne Jame Gigante na Carso. Triestinski »Piccolo« poroča, da se je za velikonočne praznike podalo iz mesta veliko število izletnikov na Carso, kjer so obiskali podzemsko jamo Gigante. Na velikonočno nedeljo je bilo v tej jami nad 2000 oseb, ki jih je izžubilo sonce v toplo prirodo.

* Preskrba s kavnimi nadomestki. V korporacijskem ministrstvu v Rimu proučujejo vprašanje preskrbe prebivalstva s kavnimi nadomestki. Obenem bodo za vse vrste kavnih nadomestkov določene najvišje cene.

* Skladišča za zimsko obutev. V skladu z odlokom korporacijskega ministrstva, ki prepoveduje prodajo zimskih obutov do jesenskih mesecev, se morajo ustanoviti v vsaki pokrajini skladišča za devje zimkega tipa. Skladišča bodo upravljale posebne pooblašene tvrdice s sodelovanjem oblasti.

* Velika udeležba pri konjskih dirkah na Montebellu pri Triesteu. Za velikonočne praznike so imeli na montebelskem hipodromu v Triesteu konjske dirke, katerih se je udeležilo nal 5.000 gledalcev. V maratonskem teku sta zmagala konja Ascarina in Schicco.

* Najstarejši italijanski profesor. Te dni je bila izročena upokojenemu profesorju Gianpaolu Papasogliju, ki velja za dekana italijanskih profesorjev, spominska listina, katero so podpisali profesorji in številni učenci. Profesor Papasogli, rodom iz Livorna, je poučeval celih 50 let na tehničnem zavodu v Alessandriji. Vzgojil je na tisoče učencev, ki so ga ohranili v najboljšem spominu in prav ti so se ga domislili v sedanjem vojnem času ter ga razveselili s spominsko listino in obiskom. Profesor Papasogli se še danes natančno spominja vseh podrobnosti iz šole ter pozna vse svoje nekdanje dijake.

* Predpisi za šolske izpite. Ministrstvo za vzgojo je izdalo natančne predpise za skušnje na ljudskih, srednjih in višjih šolah v šolskem letu 1942-43. Posebno poglavje zavzema predpisi glede ocenjevanja tistih učencev in dijakov, ki so morali zaradi sovražnih letalskih napadov zapustiti svoja bivališča.

* Dolžina telefonskega omrežja. Rimski listi beležijo, da znaša celotno telefonsko omrežje na ozemlju Italije 372.272 km. Razdeljeno je na 1372 okrožij.

* Procesijska kakršna se ponovi vsakih 200 let. V Saviglianu so imeli za letošnje Veliko noč procesijo, kakršna je v tem kraju komaj vsakih 200 let. Letos se je nabralo pri procesiji toliko ljudstva, da ga najstarejše osebe ne pomnijo. Procesijska, ki se je vršila v okviru velikonočnega praznika, je imela poleg tega še en namen: izprostiti zmago italijanskemu orožju.

* Nenavaden krst v Roveretu. V cerkvi sv. Marka v Roveretu je bil te dni krščen 14letni desetnik Jurij Matijević. Italijanski listi pripominjajo ob tem dogodku, da je novi krščenec slovenske narodnosti. Dečka so pripeljali italijanski vojaki, ki so se mudili lansko leto na srbskem ozemlju, kjer se je Matijević pridružil nekemu alpskemu oddelku ter bil v nekem spopadu ranjen od partizanskih nasprotnikov. Za hrabro zadržanje, ki ga je deček pokazal, je bil povišan v desetnika, na povratku pa ga je četa vzela s seboj v Italijo in zdaj se nahaja v Trentu, kjer je gost tamšnjega Gila. Krstni obred Matijevića je privabil mnogo občinstva, navzroč je bil tajnik krajevnega fašija, predstavnice ženskih fašistev in mnogo drugih.

* Sreča v loteriji. Neki delavec iz Milana je pred kratkim prejel pisno svojega prijatelja bojevnika iz Rusije. Na pismu je bil žig s številko vojaške pošte in na to številko je delavec stavil. Zadel je 42.500 lir.

* Primer dvoženstva pred sodiščem v Goriziji. Pred gorizijskim sodiščem se je moral zagovarjati te dni 53letni Ferdinand Hebat. Leta 1917, se je mož v Korneuburgu pri Dunaju oženil z neko žensko, po imenu Ines Hircz. Zena mu je rodila otroka, ki je ves čas živel pri materi. Hebat je pozneje prestopil v evangeljsko veroizpoved ter se ločil od svoje prve žene. Dne 7. februarja 1921 se je Hebat oženil z 32letno Antonijo Pipovo. Zakonca sta se nato preselila v Bolceni te se tam nastanila. Nedavno pa je italijanski konzulat z Dunaja postal v Gorizijo dokumente o prvi Hebatovi poroki. Slog je za ureditev Hebatovega zakonskega stanja. Hebat je prišel zaradi tega v Skripce ter se mora zagovarjati pred sodiščem zaradi bigamije.

* Srčna kap jo je zadela. Na velikonočno nedeljo je zadela kap služkinjo Hermenegildo Rupnikovo, ki je stanovala v Triesteu, Via Pondarosa 2. Njeno truplo so prepeljali v mrtvašnico, iz mrtvašnice pa na pokopališče.

* Poneverjeni srebrniki. Draguljar Franc Leifert iz Trieste je zaupal svojemu dolgoletnemu prijatelju, trgovcu Josefu Steindlerju 10 kg starih avstrijskih novecov. Ko je čez nekaj časa zahteval novce nazaj, je Steindler izjavil, da so mu bili ukradeni. Leifert je nato Steindlerja ovsdil sodišču, ki je nepoštenega trgovca obsodilo na tri mesece ječe ter na plačilo večje denarne globe.

* Sredi teh nemirnih časov se je še enkrat podal v Milan, da nastudira pri svojem slepem mastru program za prvi koncert. Edino željo je imel pri slovesu ta njegov vzgojitelj: da bi ga slišal v koncertni dvorani. Kar njemu ni dano, more doživeti v petek zvečer vsak izmed nas. Pridite, poslušajmo!

Janko Kač.

Koncert Klasičnega tria

Trio, v katerem so združeni gg. Korosec (flavta), Jeraj (viola) in Prek (kitara), si je nadel za nekatere svoje nastope naziv »klasični«. Kakor je to ime nekoliko samovoljno, vendar dobro označuje značaj umetnosti, ki se da v omenjeni zasedbi izvajati. Tudi torkov koncert je na marsikaterem mestu pokazal lepe odlike te nenavadne barvne sestave, ki spominja na eno strani na bolj poljudne skupine, že zato, ker se omejuje na lahko prenosne instrumente, na drugi strani pa je odmev in spomin daleč nazaj na rokokosko in baročno dobo, ali še celo dlje, tja na srednjeveško instrumentalno glasbo, ki jo žal poznamo le nepopolno in ki ji je bila moderna dramatika tuja. Umirjenost, nežnost in barvna slikovitost z nadihom poetične zasanjanosti se dajejo v tej združbi odlično prikazati in podati. Zvoški silnice, barvno jako lepe sestave (lutnja in viola) so baje spremljali Leonaride da Vincija, ko je slikal Mono Lizo. Mirne melodične linije obeh glavnih instrumentov, flavte in viole, se večnoma enakomerno izmenjavajo, podpirajo in spopolnjujejo, med tem ko je kitara določena spremljevalka, ki jo tu in tam prekine važnejši izrazni vzpog.

Najši trije umetniki so zvočna razmerja med seboj dokaj dobro pogodili. Največ ognja ima Jeraj, katerega temperamentu

IZ LJUBLJANE

u— **Nove grobovi.** Po daljšem bolehanju je v ljubljanski bolnišnici premnila ga Annelia Štiligojeva, soproga višjega davčnega upravitelja v pokouju. Pokojna je bila iz znanje šekljave družine na Tolminskem. Štiligojevi so z njeno smrtjo izgubili zglede na soprogo in najboljšo mater. Svoje življenje je popolnoma posvetila vzgoji številne družine. S podporo skrbnega soproga je rajnka lepo ugledila svojim otrokom pot v življenje, tako da so se vsi povzpeli do uglednih položajev. Sin Josip, doktor prava, je sodni starsešina v Cerklji, hčerka Ljubica, poročena Jankovič, je soproga podpolkovnika v Zagrebu. Milena je znana operna pevka, Stanko je uradnik v Zagrebu, najmlajši sin Dušan pa še študira. K večnemu počitku bodo blago gospo spremlili v petek ob 15. iz kapele sv. Jožefa na Žalah na pokopališče k Sv. Križu. — V 72. letu starosti je po težki bolezni v Komendi pri Kamniku premnila ga. Frnja Mejačeva, vdova po avgustu leta 1941. umrlam splošno znanem posestaniku in veletrgovcu Andreju Mejaču. Pokojna je bila vzorna soproga in mati, poleg tega pa tudi velika dobrotnica ubogih in trpežih. Zaradi tega je bila daleč hkrati znana, splošno spoštovana in priljubljena. Pogreb nepozabne pokojnice bo v petek dopoldne na farno pokopališče v Komendi. — Na Planini pri Sevnici je bilo vedno zapustilo svoje trgovce g. Mikš Jazbinske. Za njim žalujejo mati, brat, tri sestre in drugo sorodstvo. — Doprpel je strojevodja državnih železnic v pokouju g. Karel Belič. Na zadnji poti bodo rajnkega spremlili v četrtek ob 15 iz kapele sv. Petra na Žalah k Sv. Križu. — Pokojniam bomo ohranili blag spomin, njihovim svojcem pa izrekamo naše iskreno sožalje.

u— **Abraham.** Dne 3. maja 1893 se je rodil v prijaznem trgu Vranskem g. Franjo Vošnjak, sedaj šef davčne uprave na Vrhniki. Jubilarntu, ki je mladeničko žil, iskreno častitamo in mu želimo še mnogo zdravh in srečnih let.

u— **Poročila sta se gradbeni tehnik g. Karol Lavrenčič in Anka Slamcičeva.** Zelim obilo sreče!

u— **Poročila sta se dne 26. t. m. g. Julijan Lapajne, sin tovarnarja iz Most pri Ljubljani, z gđ. Zenko Kremser.** Bilo srečno!

u— **Nemški konzulat nas naproša za objavo, da dne 1. maja zaradi narodnega praznika ne bo uradoval.** Kakor slišimo, letos ne bo nobenega sprejema.

u— **Drugi del koncertnega sporeda, ki ga bo pel Jurij zvečer v veliki filharmonični dvorani slovenski tenorist Miloš Brišnik, obsega izključno le najznamenitejše arije iz raznih literatur.** Začenja z oratorjsko arijo iz Händlova Mesije, preide nato v klasično Mozartovo arijo, ki jo poje Don Ottavio v Don Juanu, sledi štiri arije, katere prštevamo k najlepšim, a tudi najtežjim arijam cele operne literature. G. Brišnik jih bo odpel v naslednjem vrstnem redu: začenja s Sanjami iz Massenetove opere Manon, dalje poje arijo Lenskaga iz Čajkovskega opere Evgenij Onegin, arijo iz Gounodovega Fausta; svoj koncertni večer bo zaključil z arijo grofa Almavive iz Rossinijevske Seviljskega brivca. Kolikor arij toliko različnosti, kar bo dalo pevcu vso priliko, da pokaže svojo tehnično izvežbanost in prožnost svojega glasu, kakor tudi občutenost svojega izvajanja. V prvem delu koncerta pa so zgolj samospevi, o katerih smo že podrobneje govorili. Pevca bo spremljala na klavirju

Maksimalni cenik

Maksimalni cenik št. 9, ki velja po naredbi Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino od 10. aprila t. l. naprej, določa za mestno občino ljubljansko naslednje cene na drobno (z všeto trošarino):

1. Kruh iz enotne moke v kosih do 400 g 2.30 lire, v kosih od 400 do 1.000 g 2.20 lire; testenine iz enotne moke 3.90 lire za kg; enotna pečena moka 2.70 lire; enotna koruzna moka 2.20 lire; rž navadni 2.70 lire; fišol 6 lir za kg.
2. Jedilno olje (olivno) 14.70 lire za liter; surovo maslo 28.40 lire za kg; slanina soljena 19 lir za kg; mast 17 lir za kg.
3. Kis, 4% vinski 6,35 lire za liter.
4. Mleko 2.50 lire za liter; kondenzirano mleko v dozah po 880 g 15.90 lire za dozo, v dozah po 385 g 7.55 lire za dozo.
5. Sladkor; sladkorna sipa 8.25 lire za kg, v kockah 8.35 lire.
6. Mehka drva, razžagana, franko skladišče trgovca v Ljubljani 33.60 lire za stot; mehki roblanci (žamjanje), približno 1 m dolgi, franko mestno skladišče 40 lir za stot; trda razžagana drva 40 lir za stot; enotno mlo, ki vsebuje 23—27% kisline, 4.10 lire za kg.

se leta skoraj da ne pozna. Ves je prežet iz ljubeznijo do muziciranja. Zlasti v nizkih legah ima njegova v'ola sočen, temen in presunljiv ton. Flavist Korosec se odlikuje z izvrstno tehnično spretnostjo, s katero obvladuje svoj gibčni instrument. Tu in tam sta si bila oba instrumenta v majhni intonacijski opreki, vendar sta v splošnem zadovoljevala. Kitarist je bil nekoliko prešibak, kajti globoki toni kot podlaga za zvoč bi morali biti močnejši, četudi se držimo umirjenega komornega sloga. Kot celota je bila prva točka še nekoliko nemirna in okorna, zato pa so drugi dve odigrali sveže in v neprisljnjem poteku nepremematične glasbe. Mala filharmonična dvorana je bila polna pozorno poslušajočega občinstva.

Marijan Lipovšek.

ZAPISKI

»Carmen« z Gostičem

V tork zvečer je imela ljubljanska opera zopet domač praznik. Po daljšem odmoru je prišla na spored Bizetova »Carmen«, ki je imela to mikavnost, da sta pela v nji gđ. Elza Karlovcva in nastovni vlogi in kot gost solist zagrebške opere g. Jože Gostič v partiji Don Joseja. Oba pevca sta nam v imenovanih vlogah dobro znana, zato bi bilo odveč podrtavati znane kvalitete njihovih pevskih stvaritev. Gostiču se pozna, da je znal preko domačih razmer v pevca svetskega formata. Poje brez naprezanja, glas mu je v vseh legah lepo iznačen, igra naravna, ves njegov nastop izpričuje veliko iskrenost v podajanju. Gđna. Karlovcva daje svojo Carmen pevsko in igralsto vseskoz naravno. Tudi ostali sodelujoči so vsak po

svoje prispevali, da je bila predstava ves čas na višini: Micacelo je pela gđna. Mjenikova, torara g. Primož Zunigo g. Lupša. Bilo je mnogo navdušenega in zasluženega odbravanja. Pevci so pršli ponovno pred zastor, kjer so bili obdarovani s cvetjem. Predstavo je vodil kapelnik gosp. Neffat.

Dr. Jan Ber. Češka gledališka kultura je izgubila — kakor smo izvedeli šele sedaj — ob koncu prejšnjega meseca enega izmed vodilnih režiserjev, tudi v naših gledaliških krogih znanega dramaturga Jana Bora (s pravim imenom dr. Jan Jaroslav Strejček). Bil je sošolec in prijatelj pokojnega K. M. Hilarja, vodilnega češkega režiserja v razdobju med dvema vojnama in je po dolgoletnem delovanju v praških mestnih gledališčih prevzel l. 1939 mesto umetnškega vodje Narodnega divadla. Umrl je v starosti 57 let za srčno boleznijo. Kot režiser in dramaturg se je v glavnem oklepal naturalističnih vzorov scene in je skušal dati ozru čim več barv in življenja. Dramatiziral je več svetovznanih epičnih del, med njimi Dostojevskega.

Grigove slavnosti na Norveškem. Ob prički stoletnice rojstva znanega skladatelja Eduarda Griega napovedujejo v njegovi domovini velike slavnosti. Tako pripravljajo v Oslu serijo prireditvev z naslovom Griegov ten.

Svedska odklanja pravopisno reformo. V švedskem parlamentu je neka skupina poslancev vložila predlog, da se švedski pravopis reformira. Politični krogi pa so spoznali, da ne gre odločitev političkom, marveč svobodnim znanstvenikom. Tako so predlog odstopili švedski skladatelji, ki ga je minule dni dokončno zavrgla. V uteme-

pianistka Silva Hrašovcva. Začetek koncerta bo točno ob 7. uri zvečer, predprodaja v Knjižarni Glasbene Matice.

u— **Na komornem večeru** pianista Antona Trosta in violinista Jana Slaisa, ki sta združena v ljubljanski komorni duo, bomo slišali dela Tartinija, Mozarta, Szymanowskega in Vopalka. Na naših sporedih je skoraj popolnoma novo me Boleslava Vorničke, ki živa v svoji domovini sloves uglednega komponista. Vornička je bil slušatelj praškega konservatorija, kjer je predvsem študiral pri skladatelju V. Novaku. Posvetil se je kritiki in bil dolgo časa glavni urednik vodilne češke glasbene revije »Tempo«. Kot skladatelj je pripadal prvotno izrazito modernej smeri, pa se je umiril, ubral zmernejša pota in si pridobil tradicijo. Napisal je dela za najrazličnejše glasbene oblike, med tem tudi več del za soli, zbor in orkester. Na našem koncertu, ki bo v ponedeljek 3. maja ob 19. v veliki filharmonični dvorani, bomo slišali njegovo Sonato op. 3, ki je posvečena spomnu njegovega očeta. Izvedba koncerta je v rokah dveh naših najodličnejših koncertantov, zato bo umetniški učitelj velik in obisk najtopleje priporočamo. Predprodaja vstopnic v Knjižarni Glasbene Matice.

u— **Ako hočete dobiti službo,** je nujno potrebno, da se naučite knjigovodstva. To ni težko, ako si nabavite knjigo za samouk: Sič: Knjigovodstvo. Dobi se v knjižarni Tiskovne zadruge, Šelenburgova ul. 3.

u— **Dolenjski semenski krompir** naj prevzamemo pri trgovcih najkasneje do petka, 30. aprila, opoldne vse stranke, ki so v mestnem gospodarskem uradu dobile nakazila zanj, ker bi pozneje semenskega krompirja ne ljubile več.

u— **Za stare in onemogle ljubljance** v mestnem zavetišču v Japjevi ulici je podelil Sindikat mesarjev in klobasitarjev 150 lir nameste venca na krsto ge. Jerice Puhtrihove. Zupanstvo izreka dobrotnikom najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih. Počastite rajne z dobrimi deli!

Spodnja Štajerska

Novi grobovi. V Mariboru so umrli 63letni nadspevovodnik v pokouju Mihael Hartlieb, 70letna bivša kuharica Antonija Gorupova, 73letni kotlar v pok. Mihael Jesch, hčerka sodega nameščena Gerlinda Klampferjeva, 67letni inž. Teodor Malsch, hčerka postrežnice Marija Duhova, 25letni poljski delavec Ivan Remuta. — Na donkeškem bojišču je 31. marca padel desetnik Tmaž Božičnik.

Vojaški ranjenci obdarovani za Veliko noč. Po mariborskem dnevniku povzemo, da je bilo na velikih četrtkih in petek med ranjenci v Novem Celju in Rimskih topičah svet veselo. Obiskali so jih funkcionarji stranke z mladinskim pevskim zborom, ki je prepeval od sobe do sobe, funkcionarji pa so med ranjene vojake delili darove.

Velikonočni tabor mariborske mladine. V kmetijski šoli pri Sv. Trojici v Slovenskih gorah so mladi pevci iz Maribora preživeli nekaj dni na velikonočnem taboranju. Mlade tabornike je obiskal vodja Oskar Sturm, ki je bil z organizacijo tabora nadvse zadovoljen.

V mariborskem gledališču bo v sredo na sporedu »Vas pri Odesi«, v četrtek bodo vprizorili opereto »Cigan barons«, v petek bo zaključena predstava za vojske »Slaba vest«, v soboto bo lo ponovili »Vas pri Odesi«, v nedeljo popoldne in zvečer pa bo na sporedu opereta »Cigan barons«.

Mariborski tečaj za učiteljstvo mariborskega okrožja je bil zaključen 17. t. m. Volil ga je dr. Leo Rintner, udeleževalec pa se ga je 50 vzgojiteljev in vzgojiteljic. Huda prometna nesreča. Na velikonočno soboto je na Tegethofovi cesti v Mariboru osebni avto počni 41letno posestnico Gudevo Germovcova iz Solnice ob Muri. Hudo ranjeno ženo so nezavestno prepeljali v mariborsko bolnišnico. Zlomljeni ima obe nogi, levo roko, poškodbe pa ima tudi na desni strani prsi in na notranjih organih.

Nesreče. Kakor vsako leto za Veliko noč je tudi letos streljaje z močnjari zlasti na Pohorju zahtevalo mnogo žrtev. V bolnišnico so pripeljali med drugimi ponesrečenci 24-letnega čevljarkega pomočnika Franca Milariča iz Sv. Jurija v Slovenskih gorah, ki mu je odrgalo dva prsta na levoči. S hudimi opeklinami po vsem telesu so prepeljali v bolnišnico tudi 12-letnega sina nočnega čuvaja Rudolfa Danke s Teznega.

Obsojen kolesarski tat in vlomilec. Pred graškim deželnim sodiščem se je moral zagovarjati v St. Vidu pri Celju rojeni Jože Čretnik. V kratkem času je v Gradcu ukradel 5 koles in vlomil v neko stanovanje, od koder je odnesel obleko, nakit in druge stvari. Čretnika je sodnik obsodil na 9 mesecev zapore.

ljitvi pravi, da bi uvedba fonetičnega pravopisa, kakor ga hočejo predlagatelji, po nepotrebnem razbila skandinavsko literarno skupnost, kakaj ob sedanjem pravopisu lahko čitajo švedski brez večjih težav tud; Danci in Norvežani. Zaradi nekaterih črk in besed ne kaže delati prepador med narodi.

Goethejev zadnji potomec. Pred 125. leti se je rodil zadnji potomec velikega Goetheja. Pesnik je imel sina edina Avgusta, ki je umrl star 41 let na poti v Rim. V treh vnukih je še nadaljevala tragika rodu, iz katerega je potekal genij. Avgustov sin Wolfgang je živel samotarško od l. 1820 do 1883. Alma von Goethe je umrla 17-letna, najstarejši Goethejev vnuk Walther von Goethe, r. l. 1818, je bil že izza mladih nog bojazljiv in čudaški. Sramoval se je svoje majhne postave in slabe nadarjenosti. Bavil se je z glasbo, slozil razne popevke in opere, ki so že vse pozabljene. Edino, kar je ostalo za zadnjim potomcem avtorja »Faust«, je njegov testament, s katerim je volil vsu zapuščino svojega slavnega deda weimarskemu vladajočemu domu, s čimer je omogočil ustanovitev Goethejevega muzeja v Weimaru. Umrl je 15. aprila 1885 v Lipskem.

Tisoč hrvaških popevk. Znani muzikolog dr. Vinko Žganec je zbral tisoč narodnih napevov iz vseh pokrajin Hrvatske in pripravila zdaj izdajo te obsežne zbirke z vsemi kritičnimi opombami in poljskimi. Veljaesov grob. Iz Madrida poročajo, da so strokovnjaki začeli iskati grob enega najslavnejših španskih slikarjev Diega Velasqueza, ki je umrl v Madridu 6. avgusta 1660 in bil pokopan na pokopališču župne cerkve sv. Ivana. Ker se je cerkev ohranila, upajo, da bodo našli tud; grob velikega umetnika.

Iz Hrvatske

Sprejemi pri Poglavniku. Po konferenci, ki so jo imeli ravnatelji srednjih šol iz vse države v Zagrebu, so bili sprejeti pri Poglavniku. Po pohvalnem nagovoru dr. Vojislava Mikića je ime Poglavnik daljši govor, v katerem je poudaril velike naloge vseh, ki jim je poverjena urava srednjih šol. Potem se je Poglavnik z vsakim razgovorjal o razmerah na posameznih srednjih šolah. — Tuči skupina zasebnih nameščenecv, ki so bili v Zagrebu na tečaju za zvezno funkcionarje, je bila sprejeta pri Poglavniku, ki jih je opozoril, naj imajo vedno na umu dve stvari: da mora biti hrvatski narod čvrsto organiziran v narodnem duhu in da brez lastne države ni življenja za hrvatski narod.

Odlikovani Nemci. Zunanji minister je v Poglavnikovem imenu podelil red kralje kralja Zvonimirja 1. stopnje vodji standarte Williiju Requirardu in svetniku nemškega poslanstva dr. Ernestu Kühnu. Odlikovana sta bila za tovariški sodelovanje med nemškimi in hrvatskimi oblastmi v zadnjih dveh letih.

Črnogorec padel v borbi proti komunistom. S Cetinja poročajo, da je padel v borbah proti komunistom črnogorski domoljub poročnik Ljubo Martinović, ki se je takoj v začetku javil med borce proti partizanskim topmam.

Opozorilo prebivalstvu, naj stedi z vodo. Uprava mestnega zagrebškega vodovoda je letos že večkrat opozorila meščane, naj čim bolj štedijo z vodovodno vodo, ker je zaradi slabih padavin primanjkuje. Zlasti opozarja meščane, naj pazijo na vodo pri zalivanju, sicer bo mestni vodovod sploh prepreval zalivati z vodo iz mestnega vodovoda, potrošniki pa bodo še kaznovani z denarno globo.

Ženske kondukerke na sarajevskem tramvaju. Sarajevo ima novost: ženske kondukerke na cestni železnici. V mesec dni trajajočem tečaju se je izvežbalo 18 sprevidnic. Ene delajo od 5. jutrnjaj do 2. popoldne, druge pa od 2. popoldne do 10. zvečer. En dan na teden so proste.

Konec šahovskega prvenstva. V sredo je bilo zaključeno prvenstvo posameznikov, ki se je končalo z zmagami inž. Jermana inž. Tekavčiča. V zadnjem kolu sta oba dobila svoje igre, medtem ko je tretji tekmeč za prvaka Subarič partijo izgubil. Končno stanje v tabeli je naslednje: inž. Jerman in inž. Tekavčič 11 točk, M. Filipič, Jonke in Subarič po 10, Bogatec in B. Filipič 9, dr. Licul 8 in pol, inž. Kindij 7 in pol, inž. Dizdinski in Mikulčić 7, Horvat 4 in pol, Ostovič in Pavlovič 4 ter Vrgoč 3 in pol točke. Inž. Jerman in inž. Tekavčič bosta naknadno odigrala odločilno tekmo.

Tri mesece pod rdečo zvezdo. Te dni izide reportaža znanega hrvaškega vojaškega poročevalca Franja Rubine pod naslovom »Tri mesece pod rdečo zvezdo«. Pisec prikazuje življenje ljudi v krajih, kjer so tri mesece bili gospodarji partizanov, dokler jih ni pregnala Vražja divizija. Razen borb na Grmeču so opisani zločini, storjeni v Bihaču in okolici in cele vrste podrobnosti, ki prikazujejo partizane v prav ludji. Knjiga obsega 120 strani in stane 40 kun.

Iz Srbije

Tretja skupina srbskih kmetov odpotovala v Nemčijo. Ob odhodu 3. skupine mladih srbskih kmetov se je poslovil od njih kmetijski minister Veselinović. V svojih poslovnih besedah je še enkrat poudaril pomen potovanja in izrazi prepričanje, da bodo vsi izmed 56 udeležencev prišli nazaj v domovino z bogatimi izkušnjami. Pred odhodom je kmete sprejel tudi ministrski predsednik Neđić, ki jim je dejal: »Pošiljam vas v Nemčijo, ki je najdelavnejša dežela in kjer boste videli napredno kmetijstvo. Želim vam, da bi se čim več naučili in to znanje prinesli domov. Ko se boste vrnili, boste kakor apostoli hodili od vasi do vasi in pripovedovali, kako žive veliki narodi.«

Poziv za oddajo orožja. Vojaški poveljnik za Srbijo je za velikonočne praznike izdal proglas, po katerem ne bo n'he kaznovan, ki bo do 5. maja oddal strelno orožje in municijo nemškimi ali bolgarskimi oblastvom.

Razbojniški general. Nemški časopis »Die Wehrmacht«, ki ga izdaja hrvaško poveljstvo nemških oboroženih sil, je v številki z dne 14. aprila objavil članek pod naslovom »Razbojniški razkrajev general«. V njem prikazuje osebnost generala Draže Mihajlovića, ki ga je emigrantska jugoslovenska vlada v Londonu imenovala za svojega vojnega ministra. V svojih izjavah j ugotavlja pisec, da je Draža Mihajlović brezpomembna vojaška osebnost, ki ni znač voditi niti svojega rodninskega življenja.

Pohod skozi belo puščavo

Vojni poročevalec dr. Kurt Honolz poroča: Nadporočnik Schmidt je moral odskočiti nad Azovskim morjem iz svojega letala »Me 109« s padalom. Pristal je na razdrapanem in zasneženem terenu. Ledna površina, ki se mu je zdelala v zraku gladka in ravna, je bila zaslonjena z debelimi ledenimi pregradami, ki so segale tja do obzorja. Nikjer ni bilo glasu in znaka človeškega življenja. Ko se je hotel vzravnavati, je nadporočnik začutil v rami ostro bolečino. Desna roka se mu je zdelala brez moči. Ko je skočil iz letala, se je namreč udaril ob stroj. Drugo razočaranje Schmidta je bila upogotovitev, da je pri odskoku izgubil en škorenj iz kožuševine. Ker je bilo to v februarju, ga je v noge zdelo in sploh mrazilo po vsem telesu. Toda Schmidt ni izgubil poguma. Po kratkem preudarku je sklenil, da se napeti proti severu. Kompas je resil in tako je upal, da bo prišel do ljudi, če se mu bo posrečilo prehoditi 70 km puščave, pokrite z ledom in snegom.

Iz kosa motvoza, ki ga je odtrgal s padala, je Schmidt napravil nekakšno obvezo za roko, ki ga je bolela. Potem je odrihal na pot. Zdej se je izkazalo, da mu bo treba več plezati kakor hoditi. Ledene pregrade so se bolj in bolj kopičile pred njim. Nekatero med njimi so segale do 10 m visoko ter jih je bilo treba obiti. Eno nogo je imel v škornju na drugi pa je bila obuta samo nogavica. Ta se je seveda kmalu zmocila in zmiznila. Zato je izšel ter nadaljeval pot bosonog. Mnogokrat se je vrezal na ostrem ledu, bolj kakor bolečine pa ga je nadlegovala ranjena roka, posebno, ker si ni mogel z njo pomagati pri plezanju čez ledene grude. Proti večeru so bile njegove moči že precej izčrpane. Udje so zaradi mraza postajali čedalje bolj neobčutiljivi in so napovedovali, da bodo polagoma otrpili. Razen tega se ga je letovala želja, da bi nekoliko sedel ter se spočil. Toda tej misli se je ustavljal, ker je vedel, da bi takšen počitek pomenil njegovo smrt. V njem so se obnavljali doživljaji, ki jih je imel pred dobrim letom dni, v oktobru 1941.

Takrat se je moral zaslon spuščati na bojišče ob Volhovu, kakšnih 70 km za nemško črto. Šest dni se je prebijal skozi neznane

ljube, potem se je pripiral do nemških čet. Misel na to rešitev ga je poživila in gnala naprej.

Zdej je bilo treba prenočiti in ta noč je bila neskončno dolga in mučna. Premraženo truplo je le še mehansko sledilo volji možganov. Ko se je zdelo, se je pojavila nova ovira. Gosta megla je ležala nad ledom. Ni bilo terej nikjer trohice možnosti, da bi letalo izšlole kakšno nemško letalo. Začela sta se v zledecu oglašati žveja in lakota. Žveja je te- lažila s tem, da je od časa do časa vzval v usta praheč snega ali drobce ledu. Predvsem pa se je trudil, da bi nadaljeval pot.

Nastopila je druga noč. V tej noči so se se v obilnejši meri pojavile hladne prve neči. Napadel ga je brezup, kateremu se je pridru- žila misel, da bo žalostno poginil v puščavi. Toda ob zori se je megla dvignila. Daleč tam pred nebom se je pokazala nekakšna pika. Za- čel je mahati, toda letalo ga niso izsledili. Ko je letalo bilo mimo njega, se je Schmidtu zdelo, da bo vsak čas omagal. Niti trenutek ni smel obstati na mestu, se ni smel vnesti, da bi ne obšel in zaspal za vedno. V po- znem popoldnevu se je znašel zopet pred dolgo sneco. Nova ledena gruda! Nadporoč- nik si je pomel oči, zdelo se mu je, da stoji pred nekakšnim mlinom, pa ni hotel verjeti. Belj ko to se mu je zdelo, da postaja žrtev privida. Toda vendarle jo je mahnil dalje. Tam v daljavi se je odpiral razgled in čenrav je bilo pred trdnim potnikom še mnogo kilo- metrov, je nadaljeval svojo pot.

Njegovo premraženo oslabljeno in zhičeno telo je bilo že tako šibko da se je hotel se- sestiti v led, kjer bi se za vedno spočil. Toda v glavi je imel še dovolj jasnosti, da ni pod- legel. Zopet je vstal in napotil dalje. Stisnil je zobe, še enkrat mu je volja prešinila mo- žgane ter požvela ude in noge, ki so bile sko- raj že brez moči. In prav to ga je rešilo. Ko je postal mrak že trd, je stopila njegova noga na zemljo. Vas z ralinom na veter, ki se mu je od daleč prikazovala kakor privid, je stala v resnici pred njim. Prišel je do nabrežja. Z zadnjimi močmi je potikal na vrsta ukrajins- ke kočje, ki mu je rešila življenje.

stavimo brez pokrova v vodno kopel na šte- diniku in pustimo 1 uro kuhati. Preden pu- digamo serviramo, ga zvrnemo in polijemo s pa- radižnikovo omako.

Pomladna solata. Malo kuhano cve- tačo položimo sredi skledje za solato. Posu- jemo jo z nasekljanim petštrjem in krebuljo. Nato narežemo na tanke ploščice precejšnje številne redkvice ter jih pomešamo z majhno količino nestranskega hrena. Nato narežemo še 2 komarča (sladka jancža) v drobne rezance, vse to pomešamo in začimimo z oljem in ki- som, karfijole pa posebej polijemo s solatno zabelo in jo obdamo z vencem pomladne se- lata.

Vojna torta. Deset dkg masti, masla ali surovega masla zmešamo s celim jajcem, dodamo prašek soli in 15 dkg sladkorja, sok iz nestranske olupke cele limone in dve ve- liki žlici kakršne koli mezege. Vse to dobro premešamo, potem pa dodamo 2 dkg meke, ki smo ji prej priimešali 1 zavojček pečivne- ga praška. Ko testo penovno premeša- mo, ga spečemo v drobno namazanem ka- lupu.

Kaj vem, kaj znam?

201. Kdo je bil najznamenitejši geometer starega veka.

202. Kdo je napisal ciklus romanov »Tri mesta in katera so ta mesta?

203. Kaj je »fašizem«?

204. Miske.

Njegovo premraženo oslabljeno in zhičeno telo je bilo že tako šibko da se je hotel se- sestiti v led, kjer bi se za vedno spočil. Toda v glavi je imel še dovolj jasnosti, da ni pod- legel. Zopet je vstal in napotil dalje. Stisnil je zobe, še enkrat mu je volja prešinila mo- žgane ter požvela ude in noge, ki so bile sko- raj že brez moči. In prav to ga je rešilo. Ko je postal mrak že trd, je stopila njegova noga na zemljo. Vas z ralinom na veter, ki se mu je od daleč prikazovala kakor privid, je stala v resnici pred njim. Prišel je do nabrežja. Z zadnjimi močmi je potikal na vrsta ukrajins- ke kočje, ki mu je rešila življenje.

V tvoj svetoj bronzačne maske sosa ter tja, okrog krčine, srakuh pod nuke bilke — te je vesolja na toplena zozul! Nezažno pa izginejo v lučnje, dasti ni človeka v bli- žini. Kaj je prepašale življenje?

- Rešitev nalog 21. aprila:
195. Obesna zdravilstva se imenuje s tu- ke oftalmologija.
196. Belovna pedrežja kakšnega skefa se imenuje skofija ali diceza.
197. »Afriške Nisgare« imenujeje Vik- terijske slavoje Sambezijska.
198. Ne hvali daeva pred večerom pravi Schiller v »Wallensteinovi partii« (V. 4).
199. S tremi dvojkami:
- $$1) \frac{2}{2+2} = \frac{1}{2}; \quad 2) 2 - \frac{2}{2} = 1;$$
- $$3) \frac{2+2}{2} = 2.$$

200. Knjižanka:

Vednavno: 1. disertacija, 2. hra- stov, 3. steni, anali, 4. Irma, Anara, 5. oca, 6. am, 6. ji Divna, blžezal, 7. eca, ata, Tea, 8. vada, Hare, 9. sja, (bajs), esti, 10. med, alt, 11. iz, lažem, Ra(dij).

Navpične: 1. Dostojevski, 2. Trdina J., 3. shema, Adana, 4. Erna, Abel, 5. raj, sva, da, 6. ts (tira), plitev, 7. ata, Ana, a, e, 8. cena, holm, 9. Ivana, tast, 11. asim- lacija.

Dr. Swift

Angleški satirik dr. Jonathan Swift (1667 do 1745), ki je znan po svojem delu »Gul- liverjeva potovanja«, je nekdo prejel od enega svojih najbolj zagriženih sovraž- kov pisano žaljivo vsebilo.

Mož hudega jezika je na te žaljivke od- pisal takole:

— Bragi gospod! Vzemite na znanje da je vaše nestesno pisano ta čra pred mesaj aa za z', tega hedito obemam prepričan, da bo prav kmalu ležalo za mesaj.

SPORT

Igralcev male žogice je vedno več

S prvih dveh dni nagradnega turnirja pri SK Korotanu

Redko se zdej v teh časih primeri, da bi lahko ugotovili, da je česar koli zmerom več, toda za igralce tabletenisa je to v pravem po- menu besede le res. Ni bilo letos malo njih- ovih nastopov, v raznih oblikah in nastovih se skušali zadostiti svojemu športnemu navduše- nju in meča prvi zato je pislo, da so na velikomestni ponedeljek otvorili še nov turnir (morda tudi zaključni), ki se je nadaljeval še v torek in bo zaključen šele prihodajo soboto in nedeljo. Organizatorji tega štirnedevega tekmovalja so bili prijatelji te igre pri SK Ko- rotanu na Rakovniku, kjer imajo obsema lep- prostora za ta šport in tudi velik kader aktiv- nih predstavnikov, posebno mladih in najmlaj- ših. Turnir je pod pokroviteljstvom mestnega župana Leona Rupnika, ki je k otvoritvi poslal svojega zastopnika mestnega višjega svet- nika dr. Arnošta Brileja. Prireditev ima razen tega veliko privlačno silo še zato, ker se organizatorji poskrbeli tudi za veliko število ekusnih nagrad, predvsem knjig domačih pisat- eljev, pa tudi drugih praktičnih daril.

Vse to in velika udomačenost tabletenisa, ki je bil minulo sezono skoraj edina športna pa- noga, ki se ji je mladina lahko vdajala brez emeljivje, je pripomoglo, da se je za sedanjij turnir samo v mladinskih skupinah prijavilo nad 150 tekmovalcev, prav gotovo rekord, ki še ni bil zabeležen, odkar so tu igrice prinesli k nam. Zmerom novi in novi igralci se pojav- ljajo in skoraj vsakokrat se kateremu izmed teh novincev posreči, da poskrbi za nove pre- senecije. To pot omenjamo kar tako mimo- grede Potokulka in Dularja (iz l. 1926 in mlaj- ših), bilo pa je še več takih ki so prijatno iz- nenadili poznavalce. O organizaciji in poteku turnirja vse samo dobro.

Izmed podrobnih izidov prvih dveh termi- nov turnirja, kjer je nastopilo 56 igralcev med juniorji letnika 1926 in mlajših, 33 takih let- nika 1928 in mlajših, dalje 16 juniorskih me- štev in 16 parov poleg 41 igralcev v tolažilnem turnirju, navajamo naslednje:

- Turnir juniorjev l. 1926:**
- II. kolo: Stefan Strojnik—Faranič 2 : 0, Zavašnik I.—Kestelic 2 : 0, Gabero —Štih w. c. za Gaberca, Frece—Košak 2 : 1, Dular—Tušar 2 : 0, Janković—Bricej 2 : 0, Keljancovč—Peagev 2 : 1, Meden—Bajt 2 : 0, Mlakar—Šircelj 2 : 1, Okretič —Brenzik 2 : 1, Novak—Snaj 2 : 0, Podob- nik—Klun 2 : 1 (1), Ivanc—Zavašnik 2 : 0, Frece—Čučnik 2 : 1, Stefančić—Bajt 2 : 0 in Potokulka—Leadere 2 : 0.
- III. kolo: Strojnik—Zavašnik I. 2 : 1, Košak—Gabere 2 : 0, Dular—Jankovč 2 : 0, Meden—Keljancovč 2 : 0, Mlakar—Okretič 2 : 1, Potokulka—Novak 2 : 0, Ivanc—Frece 2 : 0, Ivanc—Frece 2 : 0, Potokulka—Stefančić 2 : 0.
- IV. kolo: Strojnik—Košak 2 : 1, Dular —Meden 2 : 0 (1), Potokulka—Mlakar 2 : 1 (1) in Potokulka—Ivanc 2 : 0.
- Finalne:** Strojnik—Dular 23 : 25, 21 : 16, Strojnik—Potokulka 21 : 14, 21 : 16, Strojnik—Dular 21 : 8, 21 : 11, Potokul- ka—Dular 21 : 15, 21 : 8, Potokulka—Podob- nik 21 : 8, 21 : 9 in Potokulka—Dular 18 : 21, 15 : 21.
- Končna scena l. Stefan Strojnik 3 toč- ke (seti 6 : 4), 2. Potokulka 2 (4 : 2), 3. Dular 1 (3 : 4), 4. Podobnik 0 (0 : 6). Vsi stiri finalisti so člani SK Korotana.**

Turnir juniorskih moštev

III. kolo: Bajt—Šircelj 2 : 1, Strih —Podnik 2 : 0, Bricej—Okretič 2 : 1, Bajc —Tušar 2 : 0.

Finalne: Bajt—Potokulka 21 : 14, 21 : 14, Bajt—Bricej 21 : 15, 21 : 19, Podobnik—Bricej 21 : 16, 21 : 15, Potokulka—Bajt 21 : 15, 21 : 3, Bajt—Bricej 21 : 14, 21 : 18.

Končna scena: 1. Bajt 3 točke (6 : 1), 2. Podobnik 2 (4 : 2), 3. Bajt 1 (3 : 4), 4. Bricej 0 (0 : 6).

Turnir juniorskih dvojic

II. kolo: Keretan I.—Keretan IV. 3 : 1, Mladika II.—Hermes II. 3 : 0, Korotan II.—Hermes I. 3 : 0, Mladika I.—Mladika III. 3 : 1.

III. kolo: Keretan I.—Mladika II. 3 : 0, Korotan II.—Mladika I. 3 : 1.

Finalne: Keretan I.—Keretan II. 3 : 1 (Potokulka—Dular 21 : 13, 21 : 1, Janković —Strojnik 13 : 21, 19 : 21 in igri dvojice sta zmagała Potokulka in Janković 21 : 19, 21 : 12, končno pa je Potokulka porazil Strojnika 22 : 20, 21 : 19).

Glavna moštva se sestavljali: Keretan I. : Potokulka in Janković, Keretan II. : Ste- fan Strojnik in Dular, Mladika I. : Mlakar in Meden, Mladika II. : Košak in Ivanc, Hermes I. pa Tušar in Gregl.

Turnir juniorskih dvojic:

II. kolo: Potokulka—Janković : Bajt—Podobnik 2 : 1, Šircelj—Nevak : Strojnik —Dular 0 : 2, Okretič—Lendero : Bajt —Kestelic 2 : 1, Ivanc—Košak : Meden—Mlakar 1 : 2.

III. kolo: Potokulka—Janković : Stroj- nik—Dular 2 : 0, Okretič—Leadere : Mla- dika—Mlakar 0 : 2.

Finalne: Meden—Mlakar (Mladika : Po- točnik—Janković (Korotan) 2 : 0 (21 : 9, 23 : 21).

Juniorski tolažilni turnir:

V ovrinski finale so se plasirali: Bajt, Cerer, Steklasa, Šircelj, Tušar, Lendero, Strih in Klun.

Četrtni finale: Bajt—Cerer 2 : 0, Ste- klasa—Šircelj 2 : 0, Tušar—Lendero 2 : 0, Strih—Klun 0 : 2.

Pelfinale: Bajt—Šircelj 2 : 0, Len- dero—Klun 1 : 2.

Finalne: Bajt (Korotan)—Klun (Mladika) 2 : 0 (21 : 16, 21 : 19).

Nova preskušnja za atlete

V nedelje popoldne na stadionu Hermesa — Izbirno tekmovalje za »Gran Premio del Mezzofondo«

Lahkotletska zveza je v nenehnem pri- zedevanju, da bi čim bolj razširila najko- ristnejšo športno panogo, lahko atletiko, razpisala za prihodnje nedeljo novo prire- ditve, in sicer pokrajinsko izbrno tekmo- valje za veliko nagrado na srednje proge (Gran Premio del Mezzofondo), to je ve- liko vsedravno lahkotletsko tekmovalje vsake sezone, za katero je dal pobudo mi- lanski športni dnevnik »La Gazzetta dello Sporte. Na to pobudo bo tudi letos — in je deloma tudi že bilo — izvedenih nad 40 iz- birnih tekmovaljev po vsej državi, katerih zmagovalci bodo potem zbrani v skupnem finalu za svo državo, ki bo zadnje nedeljo meseca maja.

Tekmovalje, ki je odredeno na 100 m dolgi progi, ima predvsem ta namen, da bi pridobila mlade atlete za to posebno vrsto te- ka in prepričani smo, da bo ta konkurenca privabila tudi v našem mestu številne tekmovalce. Tekmovalje je odprto za vse in se bodo prijave zaključile v petek, vendar prireditelji pričajo, naj tekači odn. dru- štva ne čakajo do zadnje minute s predi- zivtvi prijavi, in sicer zaradi tega, ker tako v mnogem olajšajo delo pri orga- nizaciji. Prijavam mora biti priložena tak- sa po 1 liru za vsakega udeleženca, obenem pa mora biti vsaka spremenična tva s po- štneke družtvo, Šolj, ustanovi, oddelku ali Dopolavoru, ki ga bo priglašeni zastopal. Prijave sprejema Lahkotletska zveza sama v svojih posebnih prostorih na Blei- wassarjevi cesti 1/III. Tekmovalci, ki bi ne imeli športne dovolilnice Ljubljanske zveze ali izkaznice, da spadajo med atlete III. ka- tegorije, včlanjene pri FIDAL-u za tekoče leto, bodo morali imeti ob vpisu začasno izkaznico, ki jih bo izdajala prav tako za pristojbine po 1 liru zveza sama.

Če bo število prijavljenih dovolj veliko, bodo odredeni predteki s pričetkom ob 16.15, finale pa bo nepreklonno v nedeljo, 2. maja t. l. ob 17.45.

Sodniki in tekmovalci se morajo zbrati ob 16. na igrišču Hermesa v Šiški zaradi skupnega nastopa in izredite starih šte- vilnik. Kdor takrat ne bo prišel, se ne bo mogel udeležiti tekmovalja.

SLUŽBENE OBJAVE

Iz urada CONI-a

NOGOMETNA ZVEZA

Objava št. 10. Ljubljana, 28. aprila.

1. Protest Hermesa proti verifikaciji prvenstvene tekme Hermes : Dopolavoro t. t. Na podlagi pravočasno vloženega protesta Hermesa zoper verifikacijo prvenstvene tekme Hermes : Dopolavoro t. t., ki je bila odigrana dne 18. t. m. z izidom 1 : 0 v ko- rist s'e'njega, se omenjena tekma razve- ljavlja in se proglašča kot izgubljena za Dopolavoro t. t. z 0 : 2, ker se je ugotovilo, da je nastopil Dopolavoro z igralcem Mfo- novičem Branom, ki ni imel pravice na- stopa.

2. Igralec Milanović Brane, ki je nastopil na prvenstveni tekmi za klub, za kateri ni imel pravice nastopa in ni bil verificiran, se avtomatično verificira za Dopolavoro t. t. in se obenem kaznuje s prepovedjo igra- nja za dobo 6 mesecev.

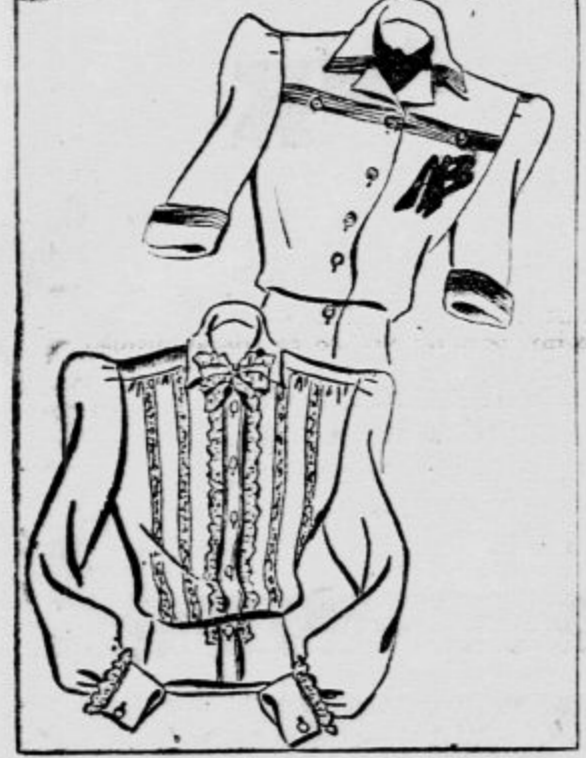
3. Objave verifikacij. Seznam verificira- nih igralcev lahko dvigne vsak klub takoj po vsakokratni seji direktorija, najkasneje pa do vsake sobote ob 12. Prva sobota po izvršeni verifikaciji velja kot pričetek roka, v katerem je vložiti morebitno pritožbo proti verifikaciji.

— Hermes (nogometna sekcija). Poziv- o se vsi igralci I. in rezervnega moštva, da se zanesljivo udeležijo obveznega sestav- ka čemes, 29. t. m., ob 18. na igrišču. Po sestanku trening na dva gola. Bergež, Er- žen in Kranjc zanesljivo!

MODA IN DOM

Pomladne bluze

Lepšega si ne moremo misliti, kakor so te ljubke pomladne bluze, ki nam pričarajo v omazo pomlad. Spričo takšne nove bluze po-

zabimo, da si že več let nismo mogle privoščiti novega kostuma in spet se počutimo elegantno in sveže. Prva bluza na naši skici je iz než- nega belega batista in je okrašena z ozkimi vložki ter valovito nabranimi čipkami. Druga bluza je docela športna ter ima več okrasnih šivov, na prsih pa barvast monogram in pik-

častega tvoriva, ki se sklada z drobno ruto okoli vratu.

Zdej je čas za nove pričeske!

Ali nas ne prevzame nekakšno pomlad želja, da bi si izmenjale pričeske in si tako spre- menile in nekako pomladile obraz? Tudi za teboje pomlad nam je meča pripravila vse polno novih pričesk. Računajot z možastija,

da bomo hedito dostikrat brez klobuka, vam predlaga moda bolj urejene pričeske brez div- jih kodrov.

Pomladni jedilnik

Priznati moramo, da nam je sedanjij čas pri- nesel tudi nekaj dobrega: spoznale smo vred- nost preprostosti. Kaj pa so nam nekoč pome- nile besede kakor jajca in surovo maslo? Ne da bi kaj pomislile, smo si privoščile surovega masla ali razbile nekaj jajc v kozico. Vse je bilo tako samoumevno, ali pa je bilo boljše? Če pa si zdej predstavljamo pomladno tih- žitje, sredi katerega kraljujejo surovo maslo in jajca, se nam pogled že koprneči razneži. Tako relativna je vrednost vseh reči! Ker pa smo stvarne, sodobne ženske, se nečemo mu- čiti z neizpolnjenimi sanjami. Pomlad čutimo v vseh žilah in tudi želodec jo čuti in zahteva nove sveže hrane. Pomladne juhe, solate, pri- kuhe v novi obliki — spričo teh zdravju ko- ristnih dobrot bomo pozabile na vse drugo.

Pomladna juha, 1. do 2. glavice selate in nekaj kislice dobro poparimo. V kozici razbelimo 2 žlici maslobo, prepražimo nekaj na kecke narezanega kruha, dodamo odcedeno, drobno narezano solato in kislico in zalijemo s toliko vode, kolikor je potrebno za juho. ½ kg špinata skuhamo, odcedimo in pretla- čimo skozi sito. Ko se je juha kuhala 20 mi- nut, ji dodamo pretlačeno maslojo za začimbo s soljo in muktatom in serviramo.

Puding iz cvetače. Velike cvetače skuhamo do mehkega, odcedimo in pretlačimo skozi sito. Nato v vodi ali mleku namoča- kruh premešamo s pivcem iz cvetače in ne- koliko posolimo. Ko se zmes ohladi, ji dodamo 1 jajce, nato pa napolnimo z ajmo namazano, z moko posuto posodo za pudaj. Posodo pe-

A. ALEXANDER: POZABLJENI NAPEV

»Takej!« je odgovarila z radestnim obrazom. »Dovolite samo, da stopim k svoji mizi po torbico in cigarete.«

»Dober večer, miss Elmhurst!« je tisti mah vzkliknil moški glas ob njeni strani.

Dora se je sunkoma obrnila. Kdo bi jo utegnil poznati v tej beznici?

Frank Leroy je v večerni obleki in s cigareto v ustih stal zraven nje. Gledaj jo je presenečeno, z namrščenimi obrvmi; globoka navpična brazda se mu je dolbla v čelo in dajala njegovemu obličju nenavadne strog izraz.

»Dober večer, mis Elmhurst!« je povevil, ke ni dobil odgovora na prvi pozdrav.

Val krvi je planil mladenki v obraz. Prav nič ji ni bilo sram, da se tako našemljena in nalična kaže vsakdanjim gostem lokala, a zavest, da jo vidi takšne človek iz njene družbe, ji je bila neznosno težka.

»Dober večer, Frank!« je odgovorila in mu boječe podala roko. »Zelo neznansko mi je, da ste me za- lotili v tem lokalu; toda...« V zadregi je utihnila.

»Bogme, nikoli ne bi bil pričakoval, da vas najdem tu!« je odvrnil mladi človek, poudarjaječ vsak zlog in delaje, kakor da ne vidi panudene roke. »Sedite!« je nadaljeval z osernina, ukazujede glasom. Ko pa je mehanično ulegala, je priselil k nji.

»Kaj iščete v tem lokalu?« je vprašal.

Dora je stisnila zobe. Leroyev oblastni nastop je je žalil, čeprav je morala sama pri sebi priznati, da ima prav, ke z nje tako govra.

»Menda ste pač uganili, da nisem prišla za za- bavo,« je naslice nevoljne odgovorila. »Zločinca sledim.« je tiha dedala.

Leroy je v zavzetosti privzdignil obrvi in neko- like pomolčal, preden je odgovoril: nato je strog pogledal mladenki v oči in z ledenim glasom dejal:

»Zdi se mi, da preredi čitate policijske romane. Sram bi vas moralo biti, veste? Ali greste pri tej priči z menoj ali ne?«

»Kdo vam daje pravice, da take goverite z me- noj?« je Dora ogorčena vzkliknila, in dve jezni solzi sta ji zalili oči. »Mar seste tudi vi prišli sem- kaj? Ali vas jaz zaslišujem, čemu?«

»Velika razlika je, draga, če gre moški po gleda- lišču za kako urico v bar, ali pa če pride vanj žens- ka, in še takole obličema... da ne rečem slečena!« je Leroy odvrnil. »O tem bova sicer še govorila, a ne tu... Greva?«

»Niti na misel mi ne hođi!« se je Dora trgasto uprla. »Prav všeč mi je tu!... Da, še prihajam!« Zadeje besede so valjale plavcu, ki se je bil z na- smeškom približal, da jo odvede plesat. Vstala je.

»Dora!« je vzkliknil Frank.

»Kaj še hačete od mene, gospod?« je rekla mla- denka čez ramo plesalca, ki je je že držal v rokah. »Mar se pejdite učiti, kako je treba govoriti s spo- dobnim dekletom! Lahko reč!«

Leroy je takisto razkačeno vstal.

»Kakor hočete!« je rekel, čeprav ga ni mogla več slišati, in zapustil lokal, se da bi se ezrl po nji.

»Kdo je bil ta prodrzni človek?« je hotel vedeti »plavec«, ke je Leroy očel.

Dori je šle bolj na jok kot na smeh, a vedela je, da se mera zatajiti.

»Oj, star zasačel!« se je zlagala. »Očital mi je, da sem mu izmaknila listnico, predem sem šla v zapor. Sveda sem mu jih pošteno nabrenkala.«

»Ia cepec je je edurki!« se je namrdnil »plavec«. »A zdej pridete k najini mizi, kaj ne? Moj prijat- elj je komaj čaka, da bi se seznanil z vami.«

Dora se je usmehnila in kronila za njim. Bila je trdevrata v svojih namerah in ni niti mislila na te, da bi se odpovedala. Tema manj še zdej, ko ni šlo več samo za to, da izsledijo Manhattanovega mo- rilca in ga spravi pravici v roke, ampak tudi za to, da pokaže nesramnežu Leroyu, česa je zmožna.

Ta misel je je decela prevzela, take da ves ostali večer ni več psila, kaj se godi okrog nje, čeprav bi bila morala že iz preproste previdnosti imeti oči odprte. In take ji pprestregla niti enega izmed pe- gledov, s katerimi sta se spoznavevala tovariša, niti kar že, da bi bila opazila, kako je »plavec« z na- glim gibom vrgel belo kroglico v njeno skodelico

kave. Ke sta jo kmalu nato neznanca povabila, naj v ajunem spremstvu odide, jima ni vedela kaj opo- reči, tem bolj, ker jo je obhajala slabost.

Pozaje si vohče ni mogla pojasniti, kako je za- pustila lokal, niti ne, kaj se je potlej zgodilo. Ove- dela se je šele v zaprtem avtomobilu, ob zvoku trdega moškega glasu, ki jo je priganjal, naj pije whisky iz ponudene steklenke, medtem ko ji je drugi spremljevalec upiral v tilnik mrzlo cev avtomat- skega samokresa.

»Samo treni mi, pa je po tebi!« sta ji grozila.

Dora je bila komaj zmožna misliti. Moj Bog, kajp neumna je bila! Zločinca sta imela bogme laher, posel z nje, in zdej je bila v njuni oblasti. Kaj bō z njo? Na pol stisnjena je sedela med neznanca, tako da ni mogla premikati ne rok ne nog; brenje, ki ga je čutila v glavi, ji je zbuvalo slutnjo, da sta jo upljnila z nekakšnim mamilom.

»Kam me vozita? Kaj hočeta od mene?« je na- zadnje s slabotnim glasom vprašala.

»Molči, avša! Nocoj si še dovolj gobezdala!« se je togotne zadril eden izmed njiju, ki ga je po glasu spoznala za »plavca«.

Pogledala je skozi okence. Ulice so bile razsvet- ljene, plesniki polni ljudi, ki so se vračali iz gle- dališč in kinematografov. Toda od koga se je mogla nadejati pomoči? Dora se je dobro zavedala brez- upnosti svojega položaja: niti da je bila kdo ve kje na samem in v temi, ji ne bi bila mogla groziti večja nevarnost. In pištola neznanca, ki je sedel zraven nje, ji je onemogočala vsak poskus upora.

WILKIE COLLINS:

Nezadosten dokaz

Detektivski roman

Pripre vrat svojo sobe tako, da lahko po potrebi gleda skozi ozko spranjo. Nato ugasne luč in čaka kakor maček pred mišjo luknjo. Hodnik je edino mesto, ki ga mora nadzorovati in vso noč ga razsvetljuje svetilka. Polnoč bije. Sliši zaklepanje iz prtiličke, drugega nič. Pol ure po polnoči. Še vedno ničesar. V hiši je tiho kakor v grobu. Ura je ena, dve; še vedno tišina. Dve in pol: naposled zbudi nekaj Dexterjevo pozornost. Zaslisi nek šum v bližini svoje sobe, na hodniku. Sliši, kako nekdo z največjo previdnostjo odpira vrata. To more biti edinole vrata gospe Beauljeve. Dexter se neslišno spusti s svojega vozička ter se po rokah splazi do vrat in posluša. Sliši, da so se vrata zaprla; vidi nekaj mravnega, naglo umakne glavo čr odprtine v vratih in so skloni k tlom, kaj ga gotovo nihče ne more odkriti. Kaj vidi? Vidi gospo Beauljevo! Ogrnjena v dolg plašč gre po hodniku ter izgine mimo četrte sobe, kjer krene v drugi hodnik, imenovan južni hodnik. V tem hodniku so tri sobe. Prva je majhen kabinet, ki ga je omenila bolničarka pri zaslišanju. Druga soba je spalnica gospe Macallanove, v tretji je njen moš. Kaj išče do smrti utrjena gospa Beauljeva ob pol tretji uri ponoči v tem delu hiše? Dexter hoče nadaljevati z raziskovanjem, čeprav tvega, da se izda. Ali veste, kako hodi Dexter brez vozička? Ste videli, kako hodijo pohabljeni po rokah?

Četrta uri me je premagala utrujenost, da sem zaspal, a nisem dolgo spal. Nenadoma sem se zbudil in pogledal na uro; bila je štiri in dvajset pet minut. Ali se je gospa Beauljeva vrnila v svojo sobo, med tem ko sem jaz spal? Odkakal sem po rokah k vratom njene sobe in prisluškoval. Vse tiho. Nalahno sem odprl vrata; soba je bila prazna. Vrnil sem se v svojo sobo in čakal, da se zdani. Z največjim naporom sem se upiral spancu. Odprl sem okno, da je zavel v sobo svež jutranji zrak, toda znova me je premagal spanec. Zdjaj je bila ura osem, ko sem se prebudil. Kakor ste lahko že opazili, imam jako dober sluh in zaslišal sem ženske glasove, ki so se oglašali pod mojim oknom. Pogledal sem navzdol, ne da bi me mogel kdo opaziti: Gospa Beauljeva in njena služabnica sta imeli nek skrivnosten pomenek. Videti je bilo, da se obe ozirata naokrog, kakor da se zavedata krivde, hoteč se prepričati, da ju nihče ne vidi in sliši. »Bodite previdni, gospa«, je dejala služabnica, »ta pohabljen pošast je prevejana kakor lisica. Pazite, da vas ne vidi.« Gospa Beauljeva je odvrnila: »Pojdite prva in glejte predse; jaz pojdem za vami in bom gledala za nama.« Nato sta izginili za hišo. Pet minut pozneje sem slišal, da so se vrata gospe Beauljeve tiho odprla in zaprla. Čez tri ure jo je bolničarka srečala na hodniku, ko je šla gledat, kako je z bolnico. Kaj mislite vi o vsem tem? Kaj mislite o gospe Beauljevi in njeni služabnici, ki ako sta si imeli kaj zapuati, se nista upali storiti tega v hiši, boječ se, da ju utegnem jaz slišati? Kaj mislite o mojem odkritju tistega jutra, ko je postalo Sari slabo in istega dne, ko je umrla? Ali zdaj vidite pot, ki vas pelje do zločinke? Ali vam je blazni Brummus Dexter pomagal priti do nje?

Bila sem preveč razburjena, da bi mu mogla odgovoriti. Naposled sem videla pot, po kateri bom vrnila svojemu možu njegovo dobro ime.

»Kje stanuje gospa Beauljeva?« sem vprašala. »In kje je tista služabnica, ki je uživala njeno zaupanje?«

»Tega vam ne morem povedati,« je odvrnil Dexter. »Ne vem.«

»A kje lahko to izvem?«

»Mojor Fitz-David bi vam lahko to povedal. Gotovo bo rad ustregel vaši želji. Jaz ne pridem k njemu na večerjo; povabil me je, a sem odklonil povabilo. Vi pojdite, tam boste našli tudi gospo Clarindo, prijateljico gospe Beauljeve. Ona bo gotovo vedela, kje stanuje. Pridite k meni, ko boste izvedeli za njeno stanovanje. Vprašajte jo tudi, ali je njena služabnica še vedno pri nji; o obeh boste lažje govorili. Skušajte si pridobiti zaupanje tega dekleta in gospa Beauljeva bo v naših rokah. Imate dovolj denarja?«

»Da, imam ga.«

Dexter si je veselo pomel roke.

»Dekle je torej najino; toda bodite previdni glede vašega imena. Ako se ji predstavite kot Evstahijeva žena, bo gospa Beauljeva takoj videla, da vas svojo sovražnico, saj ste jo izpodrinili pri njeni.«

»Šla bom večerjat k majorju pod imenom, pod katerim se je Evstahij oženil z menoj.«

»Odlično!« je vzklikal Dexter. »O, kaj vse bi dal, da bi mogel videti, kako vas bo gospa Clarinda predstavila gospe Beauljevi! Kakšen prizor! Spet so mi začeli možgani delovati. Ne bojte se. Lotiti se moram kakega težkega telesnega napora, prezračiti si moram glavo, sicer se mi bo razletela.«

»Šel sem do Evstahijeve sobe. Pogledal sem skozi ključavnico. Ključca ni bilo v ključavnici ali pa je bil tako obrnjen, da sem lahko videl skozi ključavnico. Evstahijeva postelja je bila ob nasprotni steni in lahko sem ga videl, kako je sam spal v svoji postelji. Trenutek sem razmišljal. Zadnje stopnice so se nahajale nedaleč od mene, na koncu hodnika. Splazil sem se po njih v prtiliče in si ga ogledal. Vsa vrata so bila od zunaj zaklenjena. Vežna vrata so bila zaklenjena in zapahnjena. Prav tako so bila zaklenjena vsa vrata sob, v katerih je spalo služabništvo. Vrnil sem se v svojo sobo, prepričan, da je spodaj vse v redu. Kje naj bi bila gospa Beauljeva? Očitno nekje v hiši... toda kje? Preiskal sem vso hišo. Ni mogla biti drugje kakor v sobi gospe Macallanove, v edini sobi, ki je nisem mogel pregledati, edini sobi, v katero nisem imel dostopa.

»Dodajte temu, da se je ključ kabine, ki je bil poleg bolnišnice, izgubil, kakor je bila že izpovedala bolničarka. Ne pozabite, da je gospa Beauljeva vroče želela postati Evstahijeva žena. Združite vse te domneve in uganili boste, kakšne so bile moje misli, ko sem čakal v svojem vozičku na to, kar se je utegnilo zgoditi. Proti

MALI OGLASI

Hišni poslil
Iščejo službe

Delke
z znanjem italijanske, šoli službe gospodinske pomočnice za v Rim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Rim, a. koj.« 6937-1

Gospod. pomočnica
samostojna, išče službo. Poljska c. 29 Zibert. 6919-1

Fridno dekle
in posteno, želji dobro službo za 1. maj k starejšemu gospodu ali k manjši rodbini, najraje brez otrok. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Fridno dekle.« 6917-1

Služkinjo
večje kuhne, išče mala družina Naslov v vseh pol. Ju. tra. 6908-1a

Hišni poslil
dobijo službo

Vzgojiteljico
perfektna v nemščini in slovenščini h dvema otrokoma 4 in 9 let starima iščem za takoj. med 2-3 uro. Palača Bata, II. nadstropje. 6931-1a

Hlapca
zanesljivega, za poljska in prevzema dela, sprejmem in koj. Bajan Miha, Ljubljana VII., Jernejeva 17. 6924-1a

Gospod. pomočnica
sprejmem. Predstaviti se med 10. in 14. uro. Priškovec 1. 6914-1a

Pouk
Igranje bridgea poučujem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Bridge.« 6906-1

Poučujem
italijansko, nemško in angleščino. Čas, kraj in honorar po dogovoru. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stev. 3044.« 6909-4

Angleščino
poučujem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Angleščina.« 6905-1

Gramofon
in plošče za izposodite prod mal odločilni pri št. »Evr-reste Prešernova 44. 212 M-J

Mrček
naj, steno, bolje itd.) za nevljivo snižila »Tovarna praskom Drogerija Kanc 21. dovska ulica 1. 6965-5

Bramorje
in volnarje uni! prekušeno sredstvo Bramorje. Z navodlom v drogeriji Kanc, Zidovska ulica 1. 6965-4

Prekle
za fitel in parafitne, dobiše pri Gospodarki zvezi v Maistrovi ulici 10. 6930-6

Hišni poslil
dobijo službo

Gramofon
in plošče za izposodite prod mal odločilni pri št. »Evr-reste Prešernova 44. 212 M-J

Mrček
naj, steno, bolje itd.) za nevljivo snižila »Tovarna praskom Drogerija Kanc 21. dovska ulica 1. 6965-5

Bramorje
in volnarje uni! prekušeno sredstvo Bramorje. Z navodlom v drogeriji Kanc, Zidovska ulica 1. 6965-4

Prekle
za fitel in parafitne, dobiše pri Gospodarki zvezi v Maistrovi ulici 10. 6930-6

Brezove meče
in držaje za lopate ter meče dobiše pri Gospodarki zvezi, Blewsova 29 6938-6

Fiziolove prekle
dobiše v skladnih Gospodarstva zvezi, Mairsova 10. 6933-6

Zaboje
vseh velikosti in parafitne, veče od 25 do 200 l. primerne za kiselje, smoko itd., dobiše večje število v Kolodvonski ul. 3. na Zorj. 6922-6

Vrtne stole
(kotli) angl. modeli, v hitri izvedbi, različnih barvah, v okras veskega vrta, ima na ul. Ravnikar les. ind. Linhartova 35. 6925-6

Kupin
Stare bicikelj-gume biciklje, motorna koleca in gume za motorna koleca, kupimo. Plačamo zelo dobro. Gasogeno-Merkur, Puharjeva 6. 6929-7

Auto, moto
Prodram Fiat 521 6 sedežni, Breg 14. Ogrinc. Ogled od 10. do 11. ure. 6904-10

Kolesa
Več tricikljev različne velikosti, nekaj rabljenih, nekaj novih razprolaja po zelo nizki ceni Gasogeno-Merkur, Puharjeva 6. 6929-11

Sobe išče
Opremljeno sobico skromno, kjerkoli išče udnica vse dan odčema. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Takoj 77.« 6917-23a

Sobo odda
Manjšo sobo s posebno vhodom, souporabo kopalnice, odiam takoj v centru. Strossmayerjeva ulica 8-II, leva. 6911-23

Lepa čista soba
se odda soltini osebi. Mestni trg 17-II, vrata 8. 6913-23

Stanovanje
Lepo stanovanje enosobno, kabinet z pohištvo, ugodno prodajo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Komfortno.« 6918-21

Pohištvo
Spalnica iz vezanega lesa orohova korinina, kompletna, se prod. Ljubljana VII., Podušiska 39. Mizarstvo Hafner. 6928-12

Oblacila
Krznen plašč rujav (setrina ovca) se takoj ugodno prodaja zaradi odpočevanja. Iz prijaznosti na ogled v salonu Mire Skabar, Ulica 3. maja 5-II. 6931-13

Posest
Vilo z vrtom kupim takoj »posredno. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Samo do 500.000.« 6976-20

30 ha gozda
40 let starega nasajenega smrekovega gozda, bujne rasti, naprodaj. Informacije daje: A. Kajfča, Florjanska 4 v Ljubljani. 6936-30

Izgubljeno
Ključce sem izgubil v dnevem krilu Tivolja. Pošten najditelj naj jih vrne proti nagradi v upravi Jutra. 6921-28

Izgubila šem
zlato uroco oi Svevoavake 14 do hiše Oesen. Pošten, dobronamni najditelj naj jo odda v upravi Jutra. 6920-28

Sest ključev
se je našel pri dram. gledališču, dobiše se v mikarni »Drama.« 6916-28

Stroj
Pisalni stroj dobro ohranjen, po možno najnovjši tipu. Ku pam. Penuditi: A. Kovačič. Prešernova 44. 211-M-J

Singer stroj
Singer stroj »centri«, lamaki v zelo dobrem stanju, ugodno naprodaj. »Triglave, Be-levja 16. 6938-29

Računski stroj
ugodno naprodaj. Ogledati med 8. in 7. uro popoldne. Povšetova ul. 85. 6907-29

Živali
Prašičke plemenite, dobiše lahko tudi domače pame. Naslov v vseh pol. Jutra. 6926-27

Petelina
rodajlen za plem., prodam. Inz. Prezelj, Wolfova ul. 3. 6923-27

Prodram ovcarja
nemškega, 7 tednov starega z rodovnikom. Naslov v vseh pol. Jutra. 6921-27

Mlado kožo
prodram, Moste, Zvezna 3. 6922-27

Pridelki
Seno in slamo je zopet prejela Gospodarska zveza, Blewsova 29. 6937-33

Suho sadje
prodaja Gospodarska zveza, Blewsova 29. 6933-33

Razno
Prevodi, prošnje, prepisi, razmoževanja, informacije »SERVIS BIRO«, Selenburgova ul. 4

Drobne zanimivosti

1000 žensk v železniški službi. Po oložitvi direktije državnih železnic v Rimu bo sprejetih v železniško službo, dokler traja sedanja vojna, 1000 žensk, ki spadajo pod določbe civilne mobilizacije.

Kamela se spreha po berlinskih ulicah. Berlinska »Nachtausgabe« poroča, da je iz nekega velikega cirkusa v predmestju Berlina pobegnila kamela, katero je izgubil pozniki izpred oč. Žival je v temi pobegnila na ulico, ranila nekaj oseb, potem pa se napotila naprej. Potem, ko se je oddaljila več kilometrov od svoje kletke, se je redarjem posrečilo, da so jo ustavili in odpeljali nazaj v cirkus.

Dopisnica potuje osem let iz Francije. Te dni je prejel posestnik Armando Garone iz Monferrata dopisnico, katero mu je pisal sin marca meseca 1935 iz Pariza. Z dopisnico mu je sin naznanil rojstvo svoje hčerke. Ko je naslovnik prejel to pošto, je njegova vnukinja že osem let stara.

Razstava vojnih poročevalcev v Budimpešti. Dne 2. maja bodo v Budimpešti odprta razstavo madžarskih vojnih poročevalcev. Razstavljene bodo fotografije ter izrezki iz filmov, ki prikazujejo madžarskega vojaka na vzhodnem bojišču. Za to razstavo je bilo na razpolago 50.000 posnetkov.

izmed katerih so izbrali najprikladnejše, mnoge v težkih trenutkih, ki so bili nevarni za življenje tistega, ki jih je smel. Posnetki so deloma kolorirani ter vzbujajo veliko pozornost.

+

Dotrpel je naš ljubljani soprog, oče, stari oče, brat, svak in tast, gospod

Karol Belič

strojevodja drž. železnic v pokoju

Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek, dne 29. t. m. ob 3. uri popoldne z žal — kapele sv. Petra — k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 28. aprila 1943.

ZALUJOČI OSTALI

+

Dotrnela je naša draga soproga in nepozabna zlatamamica, stara mamicina in tašca, gospa

Amalija Sfiligoj

roj. Šekelj

soproga višjega davčnega upravitelja v pokoju

K večnemu počitku jo spremimo v petek, dne 30. aprila 1943 ob 3. uri popoldne iz kapele sv. Jožefa na žalah k Sv. Križu. Sv. maša zadušnica bo darovana dne 3. maja ob 10. uri v župni cerkvi Marijinega Oznanjenja v Ljubljani.

Ljubljana, dne 28. aprila 1943.

JOSIP SFILIGOJ, viš. davč. uprav. v pok., soprog; dr. jur. JANKO, STANKO, DUŠAN, sinovi; LJUBICA por. JANKOVIČ in MILENA, hčerki; JANKO JANKOVIČ, podpolkovnik, zet; LUCIJA, sinaha; LJUBICA, vnukinja — ter ostalo sorodstvo

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom in prijateljem pretresljivo vest, da nas je za vedno zapustil naš preljubi sin, brat in stric

MILOŠ JAZBINŠEK

trgovec na Planini pri Sevnici

Maša zadušnica se bo brala v cerkvi Marijinega Oznanjenja v četrtek, dne 6. maja 1943 ob 7. uri.

LJUBLJANA, dne 28. aprila 1943.

Globoko žalujoča MAMA; JOŽE, brat; MILICA, DANA, SLAVA, sestre; arh. FRANC BERLIČ, svak; ANČKA, svakinja; PETERČEK, MIHEC, nečaka; ALENCICA, nečakinja — ter rodbine: JAZBINŠEK, ŠMID — in ostalo sorodstvo

+

V globoki žalosti naznanjamo, da je naša ljubljena mama, tašca in stara mama, gospa

FRANJA MEJAČ roj. JERAS

dne 27. aprila 1943, v 73. letu starosti, Bogu vdano umrla.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v petek, dne 30. aprila dopoldne na farno pokopališče v Komendi.

Sveta maša zadušnica bo v soboto, dne 8. maja 1943 ob 7. uri v župni cerkvi Marijinega Oznanjenja v Ljubljani.

Prosimo tihega sožalja.

KOMENDA, LJUBLJANA, GORIZIA, dne 27. aprila 1943.

ZALUJOČE DRUZINE:

DR. SLOKAR, MEJAČ, DR. MARUSSI